

RIS INSTIT
nástroj pre integráciu
do Európskej únie

www.instit.sk

www.tsk.sk

Regionálna inovačná stratégia pre Trenčiansky samosprávny kraj

Tento dokument vznikol v rámci realizácie projektu „Rozvoj a implementácia regionálnej inovačnej stratégie v trencianskom regióne“ <http://ris.instit.sk>

Názov:	Regionálna inovačná stratégia pre Trenčiansky samosprávny kraj
Vydala:	Trenčianska Univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne
Autori:	Prof. RNDr. Juraj Slabeycius, PhD. Doc. Ing. Ignác Prno, CSc. Ing. Ján Strelecký, CSc. Ing. Štefan Bucha Ing. Martin Sedláček Ing. Branislav Anwarzai Ing. Jozef Chrenko Ing. Miriam Foltánová Mgr. Peter Nižňanský Vladimír Škola, MBA Ing. Ján Václav Ing. Jaroslav Šmíd Ing. Ladislav Kováč Ing. Ján Grega Ing. Pavol Jackulík Ing. Andrea Fraňová Ing. Tatiana Mrlianová

Projekt bol realizovaný v rámci 6. rámcového programu Európskej únie na podporu výskumu a vývoja

Obsah

1. Predhovor predsedu TSK.....	3
2. Úvod	4
3. Základná charakteristika regiónu	6
4. Metodika tvorby Regionálnej inovačnej stratégie	8
5. Východiská pre formovanie regionálnej inovačnej stratégie.....	10
6. Budovanie regionálneho konsenzu	13
7. Analýzy trenčianskeho regiónu	13
7.1 Analýza trenčianskeho regiónu	14
7.2 Analýza súčasnej inovačnej štruktúry v regióne.....	18
7.3 Analýza súčasnej situácie malých a stredných podnikov.....	25
8. Štúdiá o regionálnom predvídaní (foresight).....	27
8.1 Scenáre	27
8.2 Zotrvačný scenár „čierna diera“	28
8.3 Rozvojový scenár – „zornička a večernica“	28
8.4 Dopady jednotlivých scenárov na ekonomiku regiónu.....	28
9. Kľúčové oblasti rozvoja inovácií v Trenčianskom kraji	29
10. Dlhodobé ciele a priority regionálnej inovačnej stratégie	31
11. Návrh konkrétnych opatrení vyplývajúcich z uskutočnených analýz	31
1.0 Kľúčový faktor „Inovačná politika a proinovačná kultúra“	32
2.0 Kľúčový faktor „Vedomostná základňa a rozvoj ľudských zdrojov“	34
3.0 Kľúčový faktor „Transfer technológií a poznatkov“	40
4.0 Kľúčový faktor „Podporná regionálna inovačná štruktúra“	42
Zhrnutie navrhovaných systémových opatrení	44
12. Implementácia Regionálnej inovačnej stratégie	46
12.1 Prepojenie RIS na iné strategické dokumenty	46
12.2 Akčný plán pilotných akcií	48
12.3 Monitoring vybraných indikátorov	51
12.4 Riadenie implementácie RIS.....	52
Záver	54

✓ 1. Predhovor predsedu TSK

Trenčiansky samosprávny kraj v súlade s Lisabonskou stratégiou venuje prioritnú a zvýšenú pozornosť problematike vzdelávania, zamestnanosti, informatizácie spoločnosti, vede, výskumu a zavádzaniu inovácií ako aj vytváraniu priestoru pre optimálne podnikateľské prostredie.

V oblasti vedy, výskumu a inovácií v spolupráci s Trenčianskou univerzitou A. Dubčeka v Trenčíne a ďalšími inštitúciami sa úspešne realizuje projekt 6. rámcového programu EÚ „Rozvoj a implementácia regionálnej inovačnej stratégie v trenčianskom regióne“. Hlavným cieľom projektu je budovanie komplexnej inovačnej kapacity regiónu, ktorá sa prejaví vo zvýšení výkonnosti regionálnej ekonomiky. Uvedený cieľ projekt dosahuje vytvorením prostredia, ktoré podporuje regionálny inovačný potenciál, spoluprácu medzi existujúcimi inštitúciami a organizáciami. Vytvára strategický rozvojový rámec, ktorý bude aktivovať podniky k zavádzaniu ďalších inovácií a uplatňovanie výskumu a vývoja do podnikateľského prostredia.

Medzi očakávané výsledky projektu z dlhodobého hľadiska sa zaraďuje najmä:

- Zvýšenie dostupnosti nástrojov inovačnej politiky vhodne vybavených príslušnou infraštruktúrou.
- Vytvorenie prostredia pre transfer znalostí do komerčnej sféry prostredníctvom podnikateľských subjektov, zlepšenie podmienok a nárast výskumno-vývojových kapacít pre prístup podnikateľov k inovačným aktivitám, k novým moderným technológiám.
- Vybudovanie regionálneho inovačného centra, ktoré inštitucionálne podporí rozvoj inovácií v trenčianskom regióne založených na posilnení spolupráce medzi univerzitami, výskumnými a vývojovými inštitúciami a podnikateľskou sférou na regionálnej a medzinárodnej úrovni.
- Rozvoj klastrov zameraných na inovačno-podnikateľské aktivity v regióne.
- Zvýšenie priemyselných aktivít v regióne patriacich do oblastí vyšších technológií podporujúcich rozvoj znalostnej spoločnosti.
- Vytváranie vzdelávacieho systému, ktorý svojím obsahom a formou zodpovedá požiadavkám znalostnej ekonomiky.
- Efektívne čerpanie štrukturálnych fondov Európskej únie za účelom dosiahnutia trvalého hospodárskeho rastu regiónu a to v súlade so základným strategickým dokumentom SR „Národným strategickým referenčným rámcom“ pre plánovacie obdobie v rokoch 2007-2013.

Realizáciu navrhovaných pilotných akcií a pripravovaných projektov v oblasti inovačného rozvoja financovaných najmä zo štrukturálnych fondov EÚ sa zabezpečí vytýčená inovačná stratégia s jasne definovanými základnými líniami inovačného rozvoja ako nevyhnutného predpokladu vysokej konkurencieschopnosti a prosperity trenčianskeho regiónu.

MUDr. Pavol Sedláček, MPH.
Predseda Trenčianskeho samosprávneho kraja

☑ 2. Úvod

Dokument regionálnej inovačnej stratégie pre Trenčiansky región vznikol v rámci projektu „Rozvoj a implementácia regionálnej inovačnej stratégie v trenčianskom regióne“, <http://ris.instit.sk>.

Inovácie sa v Európe stávajú základným faktorom ekonomického rastu regiónov. Možno to ilustrovať na úspešnom napredovaní regiónov vo Švédsku, Nemecku, Írsku, Fínsku. Postupným zameraním sa jednotlivých regiónov na inovatívne podnikania, ktoré boli podporované zhora (regionálnou vládou) a takisto reštrukturalizáciou tradičných odvetví, sa vytvorili podmienky na ekonomický rozvoj regiónu.

Predkladaná dlhodobá stratégia rozvoja regiónu založená na báze inovácií má za cieľ sformovať fungujúcu regionálnu inovačnú infraštruktúru, ktorej cieľom je podporiť rozvoj firiem a zvýšiť ich konkurencieschopnosť na domácich i zahraničných trhoch.

Máme za to, že rozvoj regiónu treba formovať zhora (z regiónu), za predpokladu rešpektovania požiadaviek podnikateľov. Takýto riadený rozvoj regiónu sa stáva základom konkurencieschopnej regionálnej ekonomiky.

Cieľom predkladanej stratégie okrem iného je aj jej zaradenie do rozvojových dokumentov Trenčianskeho samosprávneho kraja.

Význam inovácií a ich podpory v regióne

Regionálna inovačná stratégia dáva do pozornosti inovácie, ako hlavný rozvojový faktor ekonomiky regiónu.

Najvyššia pridaná hodnota sa skrýva v produktoch, ktoré sú vytvorené na báze využitia výsledkov výskumu a vývoja, novšími, modernejšími technológiami, či postupmi. Nemusí nutne ísť o inováciu produktov, ale aj procesov a marketingových postupov.

Inovácie sú teda významným nástrojom na zvyšovanie konkurencieschopnosti firiem. Zvýšenie konkurencieschopnosti v porovnaní so zahraničím produkuje z pohľadu podnikov zvýšený objem tržieb a ten primárne prispieva k zlepšovaniu economickej situácie podnikov a sekundárne má pozitívny dopad na regionálnu ekonomiku.

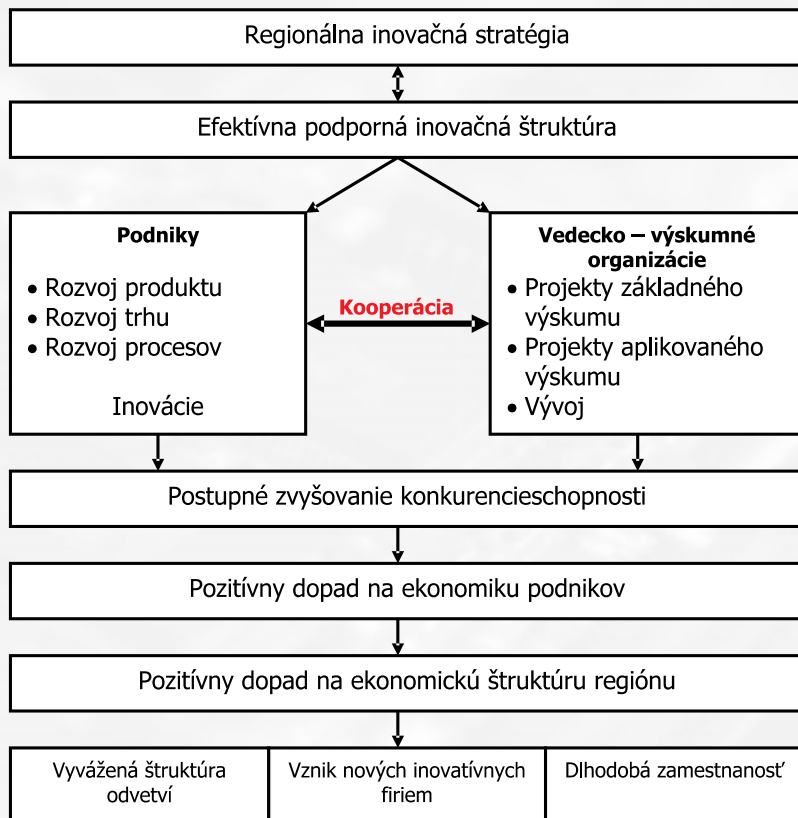
Väčšina regionálnych firiem si nutnosť inovácie svojich produktov, procesov alebo marketingových postupov uvedomuje, vo veľmi veľa prípadoch však naráža na problémy pri získavaní zdrojov, nedostatočnú ponuku zo strany vedecko-výskumných inštitúcií, či zlú kvalifikačnú štruktúru ľudských zdrojov v regióne.

Tieto nedostatky má neutralizovať komplexná regionálna inovačná stratégia, ktorej cieľom je vytvoriť zásady inovačnej politiky a vytvoriť funkčnú regionálnu podpornú inovačnú infraštruktúru. Vychádza z predpokladu, že riadený rozvoj inovácií v regióne musí byť formovaný zhora na úrovni regionálnej samosprávy.

Uvedený proces a väzby sú znázornené na nasledujúcej schéme:

Obr. č 1: Dopady implementácie regionálnej inovačnej stratégie

Vypracovanie regionálnej inovačnej stratégie je len prvým krokom, ktorý by mal naštartovať rozvoj regiónu na báze inovácií. Treba však zdôrazniť, že je to veľmi dôležitý krok pre vypracovávanie nových rozvojových projektov financovaných zo zdrojov Európskej únie. Stratégia určuje smerovanie na nasledujúce programové obdobie a vytvára predpoklady k ďalšiemu napredovaniu regiónu.

✓ 3. Základná charakteristika regiónu

Trenčiansky kraj sa rozprestiera v západnej časti Slovenska. Hraničí na severe so Žilinským krajom, na východe s Banskobystrickým, na juhovýchode s Nitrianskym, na juhozápade s Trnavským krajom a na západe s Českou republikou.

Trenčiansky samosprávny kraj má vďaka blízkosti k hraniciam Českej republiky, vďaka polohe na hlavnom dopravnom ťahu v smere sever – juh a zároveň polohe medzi Bratislavou a Žilinou strategickú geografickú polohu.

Obr. č. 2: Trenčiansky samosprávny kraj

Ekonomická situácia a hospodársky potenciál

Trenčiansky kraj je jedným z ekonomicky najsilnejších regiónov Slovenska a po Bratislavskom kraji aj najpriemyselnejší. Dlhoročnú tradíciu tu má priemysel odevný a textilný (Merina Trenčín, Ozeta Trenčín, Makyta Púchov), potravinársky (Nestlé Food Prievidza, Milex Nové Mesto nad Váhom), ale aj strojársky, chemický (NCHZ Nováky), gumársky (Matador Púchov, Vegum Dolné Vestenice), sklársky (LR Crystal Lednické Rovne) a ťažobný priemysel (Hornonitrianske bane Prievidza). Strojárska výroba bola v minulosti orientovaná najmä na zbrojné účely, a preto je dodnes v procese značnej reštrukturalizácie.

Pre región ako celok je charakteristická tradičná rozvetvenosť priemyselnej základne. Z priemyselných odvetví je v regióne zastúpený najmä priemysel strojársky, gumársky, elektrotechnický, textilný, odevný, sklársky, banský, drevospracujúci, chemický, kožiarsky, potravinársky, výroba stavebných hmôt a výroba elektrickej energie. V súčasnosti je útlmom postihnuté najmä baníctvo, výroba špeciálnej (zbrojárskej) techniky, textilný a obuvnícky priemysel.

V nasledujúcej tabuľke je porovnaná ekonomická výkonnosť trencianskeho samosprávneho kraja vo vzťahu k iným regiónom Slovenskej republiky ako aj porovnanie s priemerom EÚ.

Tabuľka č. 1: HDP na obyvateľa podľa krajov a v % úrovne EÚ 15 a EÚ 25 (rok 2003)

Región	% EÚ15	% EÚ25
Bratislavský samosprávny kraj	109,4	119,7
Trnavský samosprávny kraj	49,6	54,2
Trenciansky samosprávny kraj	43,1	47,2
Nitriansky samosprávny kraj	41,2	45,0
Žilinský samosprávny kraj	38,0	41,6
Banskobystrický samosprávny kraj	40,7	44,5
Prešovský samosprávny kraj	28,8	31,5
Košický samosprávny kraj	42,2	46,2
SR spolu	47,7	52,2
EÚ-15	100,0	91,4
EÚ-25	109,4	100,0

Zdroj: Národný strategický referenčný rámec 2007 – 2013

Demografická charakteristika regiónu

Na území Trenčianskeho samosprávneho kraja žilo k 31. 12. 2006 spolu 599 847 obyvateľov, z toho 306 670 žien (51,1 %). Najviac obyvateľov žilo v okrese Prievidza a najmenej v okrese Myjava.

Podiel obyvateľov v predproduktívnom veku (0 -14 roční) dosiahol 14,5 % z celkového počtu obyvateľov kraja. Z hľadiska vekového zloženia najväčšou skupinou je obyvateľstvo v produktívnom veku (15 - 62 rokov u mužov / 15 - 60 rokov u žien), ktoré tvorí 69,9 % z celkového počtu obyvateľov Trenčianskeho samosprávneho kraja. Počet žien v tejto vekovej skupine predstavuje 205 064 osôb, čo je 34,2 %.

Počet obyvateľov v poproduktívnom veku (viac ako 63 u mužov/viac ako 61 u žien) predstavuje 93 609 osôb. Na tomto počte sa väčšou mierou podieľajú ženy, ktoré tvoria 15,6 %.

Priemerný vek obyvateľov žijúcich v Trenčianskom samosprávnom kraji v roku 2006 dosiahol 38,72 rokov. Priemerný vek u žien je 40,14 rokov a u mužov 37,24 rokov.

Zamestnanosť

Podľa výberového zisťovania pracovných síl v roku 2006 pracovalo v hospodárstve Trenčianskeho samosprávneho kraja 135,8 tis. osôb, čo predstavuje 10,5 % z celkového množstva pracovníkov v rámci Slovenska. V porovnaní s rovnakým obdobím roku 2005 zamestnanosť vzrástla o 1,5 %. Dlhodobo patrí miera nezamestnanosti v TSK k najnižšej v celoslovenskom meradle.

Tabuľka č. 2: Miera nezamestnanosti v jednotlivých okresoch TSK k 31. 12. 2006

Okres	Miera evidovanej nezamestnanosti
Trenčín	2,62 %
Ilava	3,28 %
Púchov	3,96 %
Nové Mesto nad Váhom	4,12 %
Myjava	4,22 %
Považská Bystrica	5,39 %
Prievidza	6,60 %
Bánovce nad Bebravou	5,32 %
Partizánske	7,10 %
Trenčiansky kraj	4,76 %

Zdroj: ŠÚ SR

4. Metodika tvorby Regionálnej inovačnej stratégie

Dokument regionálnej inovačnej stratégie vznikol na základe viac než dvojročného úsilia celého konzorcia riešiteľov projektu RIS INSTIT.

Základom pre tvorbu dokumentu regionálnej inovačnej stratégie bola metodika projektu RIS INSTIT schválená riadiacim výborom projektu v januári 2006. Proces tvorby tejto stratégie sa skladal z množstva logicky usporiadaných nadväzných krokov, ktorých cieľom bolo v dostatočnej miere analyzovať súčasnú situáciu v regióne TSK a prostredníctvom metódy foresight navrhnuť systémové opatrenia, ktoré by viedli k vytvoreniu potrebnej inovačnej štruktúry v regióne a k postupnému naplneniu jednotlivých cieľov.

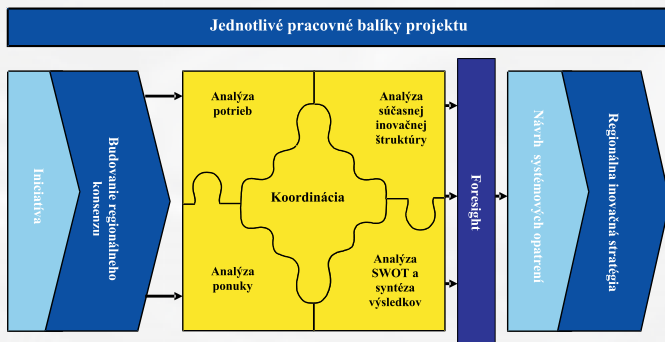
Dokument regionálnej inovačnej stratégie vychádza z množstva uskutočnených analytických štúdií, technologických auditov, dotazníkových prieskumov a osobných stretnutí členov riešiteľského tímu s relevantnými subjektmi. Predmetom analýz sa stala súčasná inovačná štruktúra v regióne, podpora inovácií z národnej a európskej úrovne, analýza ekonomického potenciálu regiónu a ďalšie .

Uvedené analýzy sa stali základom pre vytvorenie budúceho obrazu regiónu metódou foresight. Táto expertná metóda vychádza zo zásad participatívnej účasti. Na formulovaní vízií sa podieľajú rôznymi technikami väčšie skupiny zainteresovaných osôb, čo umožňuje eliminovať individuálny názor, ktorý môže byť nesprávny alebo subjektívny. Výsledky foresightu následne dali základnú podobu návrhu regionálnej inovačnej stratégie pre trenčiansky región.

Pri tvorbe regionálnej inovačnej stratégie sa rešpektovali názory a pripomienky najvýznamnejších firiem v regióne ako aj ich požiadavky, ktoré očakávajú od funkčnej inovačnej štruktúry v regióne.

Projekt bol usporiadaný do celkovo 11 pracovných balíkov, ktoré na seba nadväzovali a ich základným výstupom je dokument regionálnej inovačnej stratégie.

Obr. č. 3: Schéma procesu tvorby RIS

Konzorcium riešiteľov projektu regionálnej inovačnej stratégie

Dokument regionálnej inovačnej stratégie vznikol v rámci projektu, ktorý bol podporený z finančných prostriedkov 6. rámcového programu Európskej únie. Na jeho vzniku sa spolu s Trenčianskou univerzitou Alexandra Dubčeka ako koordinátorom podieľali ďalší 3 slovenský partneri a dvaja zahraniční partneri, ktorých cieľom bol transfer poznatkov, know – how a skúseností.

Konzorcium riešiteľov projektu RIS INSTIT bolo nasledovné:

Trenčianska Univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne
- koordinátor projektu

Trenčianska regionálna komora

Trenčianska regionálna komora SOPK
- partner projektu

Rozvojová agentúra Trenčianskeho samosprávneho kraja
- partner projektu

BIC group s.r.o. Bratislava
- partner projektu

Zentrum für Innovation und Technik in NordRheinWestfalen
- zahraničný partner projektu (Nemecko)

Instituto Tecnológico de Aragón, Zaragoza,
- zahraničný partner projektu (Španielsko)

✓ 5. Východiská pre formovanie regionálnej inovačnej stratégie

Inovácie sa v súčasnosti stávajú kľúčovým faktorom rozvoja a nemalú pozornosť im aj z tohto dôvodu venujú inštitúcie Európskej únie. Ešte v roku 2000 si Európska únia stanovila ambiciózny cieľ, stať sa do roku 2010 najdynamickejšou ekonomikou sveta založenou na poznatkoch, ktorý je vytýčený v Lisabonskej stratégii.

Paradoxné je, že v čase prípravy a realizácie samotného projektu RIS INSTIT neexistovala komplexná národná inovačná stratégia, o ktorú by sa autori regionálnej inovačnej stratégie mohli oprieť.

Regionálna inovačná stratégia pre trenciansky región tak nadväzuje predovšetkým na európsku stratégiu v oblasti inovácií, respektíve vychádza z priorít, ktoré definovala Európska únia vo svojich materiáloch.

13. septembra 2006 predložila Európska komisia oznámenie s názvom „**Uvedenie poznatkov do praxe: Všeobecná inovačná stratégia pre EÚ**“ s cieľom posilniť aktivity v oblasti inovácií na úrovni EÚ. Implementácia tohto oznámenia je ponechaná na jednotlivých členských štátoch.

Oznámenie vymedzuje rámec na podporu inovácií, ktorý zahŕňa rôzne politické oblasti majúce dosah na inovácie. Kladie dôraz na modernizáciu univerzít a na Európsky technologický inštitút, výmenu technológií medzi priemyselnými odvetviami a univerzitami, vývoj klastrov, podporu inovácií verejným obstarávaním, rozvoj stratégie zameranej na lepšie využívanie duševného vlastníctva. Okrem toho zavádza prístup, ktorý sa viac zameriava na zjednodušenie vytvárania a uvádzania na trh nových inovatívnych produktov a služieb v perspektívnych oblastiach („nosné trhy“). Na uskutočnenie tejto iniciatívy Komisia nenavrhuje zriadiť nové štruktúry, ale opiera sa o existujúci rámec revidovaného lisabonského partnerstva pre hospodársky rast a zamestnanosť, ktorým sa už zaviedla politická základňa pre partnerstvo medzi členskými štátmi a Komisiou. Oznámenie reaguje na súčasnú situáciu v oblasti inovácií v EÚ navrhnutím desiatich akčných bodov, ktoré by mali mať z politického hľadiska vysokú prioritu:

1. Vytvorenie vzdelávacieho systému, ktorý podporuje inovácie
2. Zriadenie Európskeho technologického inštitútu (ETI)
3. Vytvorenie jednotného a atraktívneho trhu práce pre výskumných pracovníkov
4. Posilnenie prepojenia medzi výskumnou sférou a priemyslom
5. Posilnenie inovácií v regiónoch prostredníctvom programov novej kohéznej politiky
6. Prepracovanie pravidiel štátnej pomoci v oblasti výskumu a inovácií a lepšie riadenie daňových stimulov v oblasti vedy a výskumu
7. Zefektívnenie ochrany práv duševného vlastníctva
8. Digitálne produkty a služby – poplatky za autorské práva
9. Stratégia pre „vedúce trhy“ priaznivé pre inovácie
10. Podpora inovácií prostredníctvom obstarávania

Týchto desať prioritných oblastí inovačnej stratégie EÚ zverejnených vo forme oznámenia by sa malo premietnuť do inovačných politík jednotlivých členských štátov, aj keď nie všetky z nich sú realizovateľné na úrovni nižšej ako nadnárodnej.

Rada EÚ pre konkurencieschopnosť na svojom zasadnutí 4. decembra 2006 sa zhodla na kritickej úlohe inovácií v súčasnom globálnom hospodárskom vývoji a určila deväť strategických priorít pre ďalší posun v oblasti inovácií:

- 1. Spustenie účinného systému ochrany práv duševného vlastníctva (IPR)**
- 2. Zavedenie proaktívnej politiky štandardizácie**
- 3. Zefektívnenie systému verejného obstarávania v prospech inovácií**
- 4. Spustenie spoločných technologických iniciatív (Joint Technology Initiatives)**
- 5. Posilnenie inovácií a hospodárskeho rastu na „vedúcich trhoch“**
- 6. Zlepšenie spolupráce medzi vysokými školami, výskumnou sférou a podnikmi**
- 7. Podpora inovácií v regiónoch**
- 8. Navrhnutie postupu v oblasti inovácií v službách a netechnologických inovácií**
- 9. Trhy rizikového kapitálu**

Rada požiadala Komisiu, aby začlenila týchto deväť priorít do Lisabonského programu spoločenstva, a aby o pokroku ich implementácie pravidelne referovala vo svojej výročnej správe. Rada bude tieto strategické priority aktualizovať a bude monitorovať ich implementáciu. Za účelom systematického monitorovania vývoja inovačných politík na úrovni EÚ a členských štátov navrhla Rada Komisii stálych zástupcov vymenovať prípravný orgán, ktorý by toto sledovanie koordinoval.

Európska únia po vytvorení jednotného trhu má záujem o vytvorenie obdobného fenoménu aj v oblasti výskumu a vývoja a deklarovala strategický cieľ vytvoriť jednotný európsky výskumný priestor ERA (European Research Area). Na podporu svojich zámerov Európska únia pokračuje v podpore európskeho výskumu a vývoja ako nosného prvku pre dosiahnutie vedomostnej ekonomiky v európskej dimenzii.

Inovácie a projekty, ktoré sa týkajú budovania podpornej inovačnej infraštruktúry sú v Európskej únii finančne podporované z viacerých zdrojov a programov. Za najdôležitejšie možno považovať rámcové programy EU (v súčasnosti na roky 2007 – 2013 je to 7. rámcový program EU), INTERREG programy a relatívne nový nástroj na podporu konkurencieschopnosti zameraný najmä na malé a stredné podniky – Rámcový program pre konkurencieschopnosť a inovácie (Competitiveness and innovation programme - CIP).

Aj keď 7. rámcový program podobne ako jeho predchodcovia sa zameriava najmä na oblasť vedy a výskumu, v porovnaní s predošlým programovacím obdobím vytvára oveľa väčší finančný, vecný a časový priestor práve pre inovácie, podporu výskumnej infraštruktúry a regionálny rozvoj. Významnosť tohto nástroja pre financovanie inovatívnych projektov podčiarkuje rozpočet 7. rámcového programu pre obdobie rokov 2007 – 2013, ktorý je 54,582 mld. EUR

Program INTERREG IV na obdobie rokov 2007 - 2013 bude nadväzovať na program INTERREG III. V rámci štrukturálnych fondov je pre Cieľ Európska teritoriálna spolupráca vyčlenených 7,75 miliárd EUR v nasledovnom členení:

- 1. Cezhraničná spolupráca (INTERREG IVA)**
– 65 programových oblastí - 5,576 miliárd EUR
- 2. Medzinárodná spolupráca (INTERREG IVB)**
– 13 programových oblastí – 1,581 miliárd EUR
- 3. Medziregionálna spolupráca a siete (INTERREG IVC, Interact, Espon, Urbact)**
– 0,392 miliárd EUR

Z hľadiska inovácií je najdôležitejšia iniciatíva INTERREG IV C, ktorého prioritné oblasti sú:

1. Inovácie a poznatková ekonomika – inovácie, výskum a technologický vývoj, podnikanie a MSP, informačná spoločnosť, zamestnanosť, ľudský kapitál a vzdelanie
2. Životné prostredie a prevencia rizík – prírodné a technologické riziká, voda a spracovanie odpadu, biodiverzita a ochrana prírodného dedičstva, energia trvalo udržateľná doprava, kultúrne dedičstvo a krajina

Pre vytvorenie partnerstva budú potrebné 3 krajiny, z ktorých aspoň 2 musia byť členskými štátmi EÚ.

Hlavným cieľom CIP je posilnenie konkurencieschopnosti európskych malých a stredných podnikov prostredníctvom podpory inovačných aktivít (vrátane eko-inovácií), vytvorenia lepších podmienok pre prístup ku kapitálu a k službám podporujúcim podnikanie v regiónoch Únie. Podporí tiež aktivity smerujúce k úsporám energie a využívajúce obnoviteľné energie. Pre obdobie rokov 2007-2013 je v rámci programu CIP vyčlenených 3 621 mil. EUR. Na rozdiel od 7. rámcového programu (FP7), ktorý je viac zameraný na výskumno-vývojové aktivity, CIP je primárne orientovaný na inovácie a spolu s FP7 sa komplementárne dopĺňajú, keďže inovácie a konkurencieschopnosť idú ruka v ruku s dobrou výskumno-vývojovou základňou a naopak, výsledky výskumno-vývojových aktivít sa dajú naplno využiť len v prostredí podporujúcim inovačné aktivity a konkurencieschopnosť subjektov.

7. rámcový program európskej únie spoločne s programom CIP vytvára do budúcnosti možnosti na financovanie navrhovaných pilotných projektov, ako aj ponúka nové možnosti pre transfer know-how a spoluprácu so zahraničnými partnermi.

✓ 6. Budovanie regionálneho konsenzu

Inovačný proces sa v Trenčianskom regióne môže uberať rôznymi smermi. Môže sa vyvíjať neriadenou živelnou formou alebo môže byť uskutočňovaný ako riadený proces s pozitívnym dopadom na regionálnu ekonomiku. Riadený rozvoj inovácií v regióne nie je možný bez dosiahnutia regionálneho konsenzu vo všetkých kľúčových otázkach relevantných subjektov.

Úlohou projektu RIS bolo dosiahnuť regionálny konsenzus v dvoch základných oblastiach:

- Dospieť ku regionálnemu konsenzu uvedomením si skutočnosti, že inovačný proces je a bude hnacím motorom rozvoja regiónu.
- Dospieť ku regionálnemu konsenzu o smerovaní aktivít na podporu inovácií.

Cieľom je dosiahnutie konsenzu v trencianskom regióne o potrebe existencie regionálnej inovačnej stratégie a všeobecnej akceptácie inovačnej politiky, cieľoch, akčných plánoch a opatreniach, ktoré budú viesť nielen k lepšiemu porozumeniu procesov inovácie a postupov, ale tiež k všeobecnej podpore činností a aktivít.

Budovanie konsenzu v trencianskom regióne je kontinuálny proces, ktorý nebol obmedzený iba na začiatok projektu, ale je veľmi dôležitý počas celej dĺžky trvania projektu a takisto po jeho skončení. Iba tak je možné pokračovať v rozbehnutých aktivitách a naplňať tak víziu konkurencieschopnosti pre trenciansky región.

Na základe regionálneho konsenzu je možné definovať regionálnu inovačnú stratégiu a akceptovať predkladanú regionálnu inovačnú stratégiu ako súčasť regionálnych rozvojových dokumentov.

Dosiahnutie politického a spoločenského konsenzu v oblasti riadenia a rozvoja inovácií v regióne je kľúčovou oblasťou pre implementáciu stratégie. Preto je tejto oblasti venovaných aj niekoľko navrhovaných opatrení, ktoré sú súčasťou stratégie.

✓ 7. Analýzy trencianskeho regiónu

V priebehu riešenia projektu bolo uskutočnených niekoľko podrobných analýz regionálnej štruktúry, ktorých výsledky boli spracované v konkrétnych analytických štúdiách. Za najvýznamnejšie možno považovať:

- Analytická štúdia o trencianskom regióne
- Štúdia o súčasnej úrovni inovačnej štruktúry v trencianskom regióne
- Súčasná situácia malých a stredných podnikov a prekážky obmedzujúce ich ďalší rast
- Technologické audity a osobné pohovory vo firmách v regióne
- Monitorovanie postojov k inováciám v regióne v jednotlivých fázach projektu
- Štúdia o regionálnom predvídaní (foresight)

Tie sa stali vstupnou údajovou bázou, pre návrh konkrétnych opatrení k rozvoju regiónu, ktoré boli navrhnuté pomocou prognostickej metódy foresight.

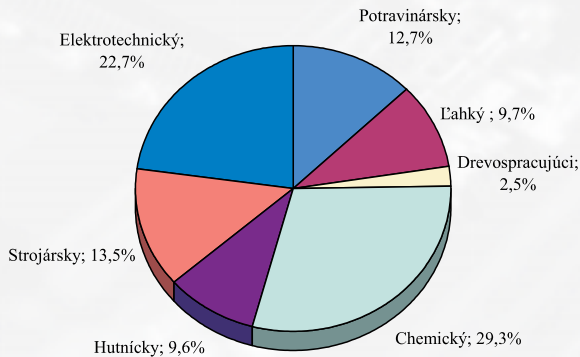
Je potrebné konštatovať, že analýzy neboli v prevažnej miere spracované vo forme „desk research“, ale jednalo sa o prieskumy realizované priamo v podnikateľskom prostredí, či už šlo o technologické audity, rozhovory s podnikateľmi, prieskumy technologických potrieb, diskusné fóra, analýza inovačných aktivít na školách a pod. Podrobné výsledky týchto štúdií a prieskumov možno nájsť na webovom portáli projektu <http://ris.instit.sk>

✓ 7.1 Analýza trenčianskeho regiónu

Analytická štúdia mala za cieľ zmapovať základné parametre regiónu a vytvoriť obraz o ekonomike v regióne z pohľadu inovácií. Jej cieľom bolo poskytnúť súborný faktografický a štatisticky ucelený materiál podávajúci reálny obraz o stave podnikateľského prostredia najmä však malých a stredných podnikov v trenčianskom regióne. V jednoduchosťi povedané mala pomôcť odpovedať na otázku: Kde sa momentálne región nachádza?

Ako už bolo spomenuté v regióne TSK sa nachádza rôznorodá štruktúra priemyselných podnikov. Nasledujúca tabuľka reprezentuje sektorovú klasifikáciu priemyselných podnikov a ich zastúpenie na celkových tržbách.

Obr. č. 4: Podiel jednotlivých sektorov na tržbách v rámci kraja v roku 2005 (Zdroj: ŠU SR)

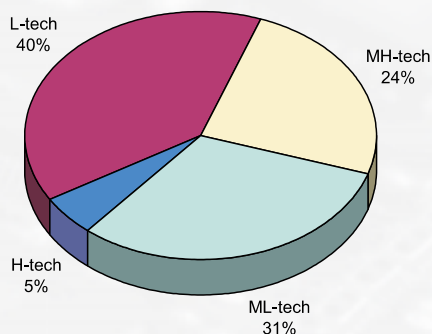
Z hľadiska sledovania inovačného potenciálu podnikov a s tým súvisiacou konkurencieschopnosťou je dôležité sledovať štruktúru podnikov v klasifikácii podľa ich technologickej úrovne. Zaujímavé je potom porovnanie počtu podnikov a vytvorené tržby v jednotlivých technologickej úrovniach. Túto metódu používa štatistika OECD, ako aj európsky štatistický úrad EUROSTAT. Pre delenie jednotlivých podnikov do technologickej úrovni je dôležité, akú prevažujúcu činnosť podnik vykonáva. Na základe odvetvovej klasifikácie ekonomických činností (OKEČ) sú potom podniky zaradené do 4 technologickej úrovni, v členení od najvyššej po najmenej vyspelú:

- **High –technology (H-tech)**
- **Medium-high-technology (MH tech)**
- **Medium-low-technology (ML tech)**
- **Low-technology (L-tech)**

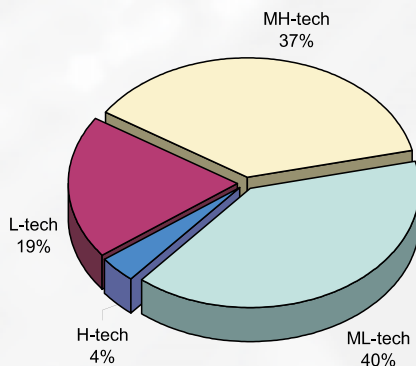
Tabuľka č. 3: Zastúpenie priemyslu podľa technologickej úrovne (tis. Sk)

	Kraj	Počet podnikov	Tržby 2005	Tržby 2006
H - tech	TSK	20	4 082 327	3 599 278
MH - tech	TSK	91	42 563 968	31 982 380
ML- tech	TSK	116	45 513 245	38 391 783
L - tech	TSK	145	22 183 247	23 038 275
Celkovo	TSK	372	114 342 787	97 011 716

Zdroj: ŠU SR

Obr. č. 5: Diverzifikácia podnikov podľa technologickej úrovne (Zdroj: ŠU SR)

Z grafu je zrejmé, že väčšina podnikov spadá do nižších technologických úrovní (L-tech a ML-tech). Len 5% podnikov možno klasifikovať ako high-tech podniky. V počte podnikov pracujúcich v jednotlivých oblastiach technológií kopíruje Trenčiansky kraj približne priemer celého západoslovenského regiónu.

Obr. č. 6: Vytvorené tržby podľa úrovne technológie (Zdroj: ŠU SR)

Región však nedosahuje priemer regiónu západné Slovensko čo sa týka výkonnosti v jednotlivých oblastiach. H-tech oblasť v porovnaní so svojim zastúpením nevytvára taký objem tržieb ako je priemer v kraji a väčšinu tržieb priemyslu kraja je vytvorených v oblasti strednej úrovne technológií. To naznačuje, že podniky, ktoré môžeme klasifikovať ako High tech podniky, sú malé až stredné firmy.

Zahraničné investície

Prílev priamych zahraničných investícií do regiónu v roku 1999 predstavoval celkovým objemom 6 473 mil. Sk 6,7 % z celkových priamych zahraničných investícií na Slovensku. V roku 2001 sa prílev PZI zvýšil v absolútnych číslach na 7 099 mil. Sk (šieste miesto spomedzi všetkých krajov Slovenska), čo predstavovalo 3%-ný podiel priamych zahraničných investícií Trenčianskeho kraja na zahraničných investíciách SR. V roku 2005 prílev PZI vzrástol na 40 294 mil. Sk a podiel v rámci celého Slovenska sa zvýšil na 4,6 %. Ani tento objem najmä v relatívnom čísle nemôžeme považovať za uspokojujúci.

Tabuľka č. 4: Podiel kraja na príleve priamych zahraničných investícií (PZI)

Ukazovateľ / Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stav PZI v mil. Sk	6 473	6 749	7 099	9 137	11 943	14 623	40 294
Stav PZI v mil. USD	153,1	142,4	146,5	228,2	362,8	513,2	635,2
Podiel stavu PZI na SR	6,7 %	3,8 %	3 %	2,9 %	3,4 %	3,8 %	4,9 %

PZI – prepočítané kurzom aktuálnom v danom roku

Zdroj: Národná banka Slovenska

Ukazovateľ prílevu priamych zahraničných investícií je dôležitý najmä z pohľadu, čo pre región a jeho ekonomiku prinášajú. Prioritne tieto investície prinášajú nové inovatívne technológie, nové metódy riadenia, prípadne nové produkty na tuzemský trh. Z tohto pohľadu je dôležitý charakter zahraničnej investície. Región by mal v prvom rade akceptovať a priťahovať investície inovatívneho charakteru s vyššou pridanou hodnotou. Samozrejme, že zahraničné investície vytvárajú aj nové pracovné príležitosti, ale z pohľadu inovácií tieto možno považovať za sekundárne.

Schopnosť čerpania nenávratných finančných prostriedkov z fondov EU

Z pohľadu budúceho rozvoja regiónu je veľmi významným ukazovateľom pripravenosť regionálnych štruktúr na čerpanie prostriedkov z fondov EU. V tabuľke nižšie je uvedený prehľad čerpania prostriedkov z niektorých programov financovaných zo štrukturálnych fondov a programov EÚ v predchádzajúcom období.

Tabuľka č. 5: Prehľad využitia prostriedkov z fondov EU v predchádzajúcom období

Program:	Schválené žiadosti v rámci TSK	Podiel voči SR
OP PS 1.1	7	14% *
OP PS 1.3	4	19% *
OP PS 1.3 dm	8	15,4% *
OP PS 1.4	5	14,7% *
OP PS 1.4 dm	3	17,6% *
OP PS 1.5	1	16% *
OP PS 1.5 dm	1	7,7 % *
OP PS 2.1	4	10% *
ESF	8	10%
Leonardo da Vinci	11	13% (2004)
EQUAL	6	13%

Poznámka: *) miera v rámci schém kde nebol Bratislavský kraj oprávneným žiadateľom

Ako vidno vo väčšine schém, respektíve operačných programoch, bola miera čerpania nenávratných finančných prostriedkov relatívne nízka a bola pod priemerom ostatných krajov SR.

Na základe analýzy Trenčianskeho kraja je možné navrhnuť nasledovné **hlavné osi rozvoja konkurencieschopnosti**, ktoré možno chápať ako príležitosti pre región:

- Rozvoj inovačnej infraštruktúry v rámci podnikov a regiónu a podpora ich vzájomnej previazanosti (klastre)
- Podpora obchodnej výkonnosti podnikov, najmä schopnosti uspieť na globálnom trhu
- Zvyšovanie výrobnéj efektívnosti a pridanej hodnoty formou technologického transferu a znižovania nákladov
- Zvyšovanie organizačnej efektívnosti prostredníctvom zavádzania integrovaného procesného riadenia podnikov zameraného na uspokojovanie požiadaviek zákazníka
- Minimalizácia rizík formou ochrany duševného vlastníctva, surovinovou a odbytovou diverzifikáciou a systémom bankových a nebankových záruk
- Trvalá udržateľnosť vo vzťahu k ochrane životného prostredia, znižovania energetickej náročnosti a využitiu obnoviteľných zdrojov energie, zavádzaním pracovných systémov zosúladenia rodinného a pracovného života zamestnancov a flexibilných foriem práce
- Spopularizovanie verejnej angažovanosti
- Podpora schopnosti uchádzať sa a čerpať externú pomoc najmä nenávratnú finančnú pomoc
- Podpora pružného vzdelávacieho systému pre potreby praxe
- Podpora pracovnej a rodinnej mobility

Podrobnejšie informácie o výsledkoch analytickej štúdie o trencianskom regióne možno nájsť na webovom portáli <http://ris.instit.sk>

✓ 7.2 Analýza súčasnej inovačnej štruktúry v regióne

Nárast inovácií v Trenčianskom kraji prebiehal v uplynulom období exogénne a nebol vyvolaný plánovitými endogénnymi aktivitami. Vzostupný proces vychádzal najmä z priamych zahraničných investícií, ktoré sa lokalizovali v kraji. Transfer poznatkov z univerzít a výskumných inštitúcií je možné charakterizovať ako limitovaný a diskontinuálny.

Realizátormi inovácií sú v prevažnej miere podnikateľské subjekty. Napriek tomu možno v Trenčianskom kraji zaradiť do kategórie „high-tech“ len 5% podnikov a ich podiel na tržbách predstavuje dokonca iba 4% z čoho vyplýva, že sa v prevažnej miere jedná o malé podniky. 24% podnikov je charakterizovaných ako „medium to high-tech“ a tieto vytvárajú 37% tržieb regiónu. Z hľadiska hodnotenia technologickej úrovne sú podniky kraja pod priemernou úrovňou Slovenskej republiky. Tento trend sa bude postupne zlepšovať a môže sa znásobiť realizáciou navrhovaných zámerov regionálnej inovačnej stratégie a tým dosiahnuť priemernú úroveň SR. V budúcom období sa bude zvyšovať podiel „high-tech firiem“ a „medium- to high-tech firiem“ avšak podiel tržby vytvorenej touto skupinou výrazne porastie len za predpokladu vybudovania funkčnej podpornej inovačnej siete.

Z analýz vyplynulo, že v regióne majú zanedbateľný podiel firmy orientované na poskytovanie „high-tech služieb“. Ich počet a podiel sa bude zvyšovať. S rastom úrovne podnikov k vyšším technológiám dôjde k hlbšej špecializácii firiem a zvýši sa geografická veľkosť trhu, ktorá bude smerovať od oblasti pôsobenia v Trenčianskom kraji k nadregionálnemu a medzinárodnému trhu. Samotné podniky budú prechádzať vnútornou reštrukturalizáciou s cieľom udržať svoju konkurenčnú schopnosť a presadiť sa na trhu. Inovácie sa budú postupne stávať hnacím motorom a podniky sa budú prispôbovať, aby mohli účinne aplikovať systémové zmeny, ktoré vyústia do inovácií. Podniky, v snahe presadiť sa na ďalších trhoch, sa budú spájať a vytvárajú podnikateľské siete, platformy a klastre. Tieto systémové zmeny v podnikoch budú vyvolávať tlak na podporné inštitúcie, ktoré sa budú prispôbovať týmto kvalitatívne vyšším požiadavkám podnikov. Podporné inštitúcie – poskytujúce poradenstvo, vzdelávanie, informácie a ďalšie služby – sa budú prepájať a sieťovať. Tento proces by mal byť regionálne podchytený a podporený a mal by vychádzať z regionálnej inovačnej stratégie.

Úroveň inovácií v Trenčianskom kraji je podmienená aj príchodom nových firiem, respektíve zakladaním malých a stredných inovatívnych podnikov v regióne. Tento proces bude v budúcnosti ovplyvnený tým, aké podmienky pre rozvoj inovácií budú v kraji existovať. Dostupnosť kvalitatívne pripravenej ľudskej sily, podporná infraštruktúra, možné prepojenie na zdroje know-how, budú faktormi na základe ktorých sa budú podnikatelia rozhodovať, či do regiónu vstúpia, alebo si zvolia iné pôsobisko, kde uvedené potreby získajú.

Z hľadiska prevládajúcej kultúry je v Trenčianskom kraji dominujúci pozitívny vzťah k veľkým podnikom, lepšie povedané k veľkým zamestnávateľom. Táto charakteristická črta vyplýva z historického pozadia a väčšina rezidentov v kraji má vyššiu dôveru k veľkým subjektom, hoci štatistiky poukazujú na skutočnosť, že väčšinu pracovných miest vytvárajú malí a strední

podnikatelia. Na rozdiel od trendov v zahraničí, najmä rozvinutejších krajín, v Trenčianskom kraji je minimálna, resp. žiadna podporná štruktúra tejto skupiny podnikov a ak vôbec existuje, nie je riadená z úrovne kraja. Reštrukturalizácia sa ľahšie uskutočňuje prostredníctvom malých podnikov, ktoré sú flexibilnejšie na trhu a viac náchylné na inováciu. Avšak nedostatočný kapitál najmä malých podnikov spôsobuje, že významné inovácie sa uskutočňujú v stredných a najmä veľkých podnikoch, ktoré majú lepšiu kapitálovú štruktúru.

V oblasti poradenstva pre podporu inovačných firiem je treba konštatovať, že v regióne je iba jeden podnikateľský inkubátor (BIC Prievidza) s obmedzenými prostriedkami a je skôr orientovaný na mikroregión (Horná Nitra). Poradenstvo pre začínajúce podniky, iné poradenstvo a vzdelávanie pre podniky v rámci služieb siete BIC a RPIC je poskytované na štandardnej úrovni v rámci Slovenska. Nedostatkom je, že nie sú regionálne riadené a koordinované a trpia nedostatkom finančných prostriedkov. To vedie k zmene orientácie týchto subjektov.

Do budúcnosti je potrebné v Trenčianskom kraji zvýšiť úroveň vzdelávania a poradenstva pre oblasť inovačného manažmentu, ľudských zdrojov a marketingu aj vo vzťahu k pôsobeniu firiem na medzinárodnej úrovni, finančného riadenia a tiež duševného vlastníctva. V tejto oblasti vzdelávania a poradenstva by univerzity regiónu mohli zrejme významne pôsobiť priamo alebo nepriamo prostredníctvom vytvorených inštitúcií pre tento účel.

V oblasti financovania inovácií v regióne nie sú významnejšie aktivity, čo je rovnaká situácia na celom Slovensku, ale záujemcovia môžu využívať aktivity na národnej úrovni. Poradenstvo pre ich využívanie je v regióne TSK štandardne dostupné.

V oblasti aktivít štátnej správy a samosprávy neboli v Trenčianskom kraji vyvinuté významnejšie aktivity na podporu inovácií v regióne s výnimkou Rozvojovej Agentúry TSK, n.o.

Celkové porovnanie inovačných kapacít TSK podľa údajov za rok 2005 v rámci Slovenska ukazuje tabuľka na nasledujúcej strane

Z uvedenej tabuľky vyplýva, že Trenčiansky región je silný vo výdajoch podnikov na VaV a to dokonca aj v absolútnej hodnote, kde dosahuje mierne vyššie výdavky ako Bratislava, aj keď v celkových výdavkoch na VaV dosahuje iba 23% výdajov Bratislavy. V porovnaní s ostatnými regiónmi Slovenska je vysoký aj podiel výdavkov na VaV k HDP Trenčianskeho regiónu. Iba Bratislava má vyšší podiel výdavkov na VaV, Trnavský kraj sa blíži k Trenčianskemu a ostatné regióny majú výrazne nižší podiel VaV k HDP. Táto skutočnosť spolu s vysokým podielom podnikových výdavkov na VaV ukazuje na silné postavenie TSK vo vzťahu k inováciám v rámci Slovenska.

Tabuľka č. 6: Základné indikátory regionálnych Vedeckovýskumných a inovačných kapacít v SR

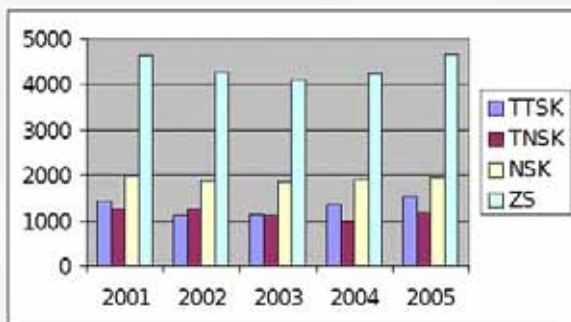
Indikátor	Bratislava	Západné Slovensko			Stredné Slovensko		Východné Slovensko		Slovensko
		Trnava	Trenčín	Nitra	Žilina	Banská Bystrica	Prešov	Košice	
VaV organizácie	105	22	33	20	27	21	19	25	272
zamestnanci VaV organizácií vo FTE1	7564,2	927,4	663,5	1015,8	890,0	955,5	392,8	1919,7	14328,9
Celkové výdavky na výskum VaV organizácií celkom v mil. EUR	85,72	16,43	19,39	10,62	12,32	8,90	5,14	15,43	173,94
z toho kapitálové výdavky	10,45	3,17	0,89	0,69	1,40	0,77	0,21	0,95	18,54
Výdavky podnik. sektora na VaV celkom, v mil. EUR	15,34	10,38	15,96	4,24	7,64	4,23	3,34	5,48	66,60
% podiel celkové výdavky na VaV/HDP	1,09	0,65	0,70	0,32	0,42	0,25	0,16	0,37	0,59
% podiel podnikateľské výdavky/celkové výdavky na VaV	17,89	63,19	82,33	39,89	62,01	47,50	64,93	35,54	38,29
Aktívne licencie predané v súčasnom období celkom	27	11	5	3	4	2	1	0	53

Zdroj – Trend Chart on Innovation 2006 - Slovakia

1 FTE="Full Time Equivalent - ekvivalent plnej pracovnej doby"

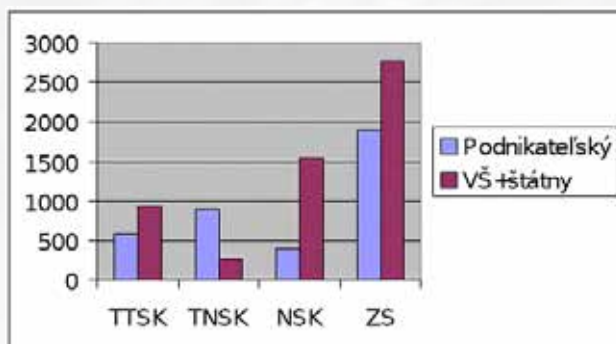
Kapacita zamestnancov výskumu a vývoja v regióne Trenčianskeho samosprávneho kraja tvorí s počtom 1 178 zamestnancov len 25,3 % z celkového počtu týchto zamestnancov v regióne Západné Slovensko.

Vývoj zamestnancov výskumu a vývoja v jednotlivých samosprávnych krajoch v rokoch 2001 – 2005 ukazuje nasledovné grafické vyjadrenie:

Obr. č. 7: Vývoj zamestnancov výskumu a vývoja v regióne Západné Slovensko

(Zdroj: ŠU SR)

Po roku 2001 počet zamestnancov výskumu a vývoja vo všetkých samosprávnych krajoch zaznamenal pokles (celkovo za región Západné Slovensko asi o 8 %). Najvýraznejšie sa tento pokles prejavil v Trnavskom samosprávnom kraji (o cca 21 %) a v Trenčianskom samosprávnom kraji (o cca 20 %). V priebehu rokov 2003 – 2005 sa postupne revitalizovala kapacita zamestnancov výskumu a vývoja vo všetkých samosprávnych krajoch a ku koncu roka 2005 dosiahla porovnateľnú úroveň z roku 2001. Napriek tomu tento stav poukazuje na trvalú stagnáciu rozvoja výskumno-vývojových kapacít v regióne a na absenciu motivačných nástrojov zvyšujúcich záujem mladých absolventov vysokých škôl pre prácu v tejto oblasti. Rozloženie do jednotlivých samosprávnych krajov je uvedené v nasledujúcom grafickom vyjadrení:

Obr. č. 8: Sektorové rozloženie zamestnancov výskumu a vývoja (stav k 31. 12. 2005)

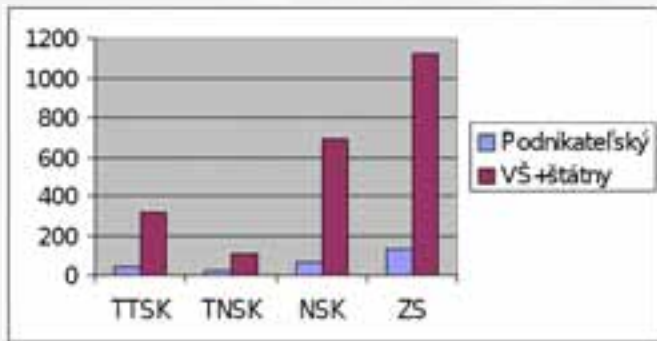
(Zdroj: ŠU SR)

V Trenčianskom samosprávnom kraji je ťažisková kapacita zamestnancov VaV v podnikateľskom sektore (76,5 % z celkového počtu zamestnancov VaV v TSK), čo predurčuje prioritné postavenie podnikateľského (priemyselného) výskumu a vývoja pri riešení rozvojových

zámerov samosprávneho kraja. Celkovo však rozloženie disponibilných kapacít výskumu a vývoja ukazujú na nutnosť požadovať výraznejší podiel pracovísk vysokoškolského a štátneho sektora na riešení a realizácii rozvojových zámerov priemyslu v regióne.

Špecifickým pohľadom na štruktúru zamestnancov výskumu a vývoja sú výskumníci s vyššou kvalifikáciou (DrSc., PhD.), ktorí sú základným predpokladom kvalitatívnej úrovne výskumnej činnosti organizácií v jednotlivých sektoroch vedy a techniky. V rámci regiónu Západné Slovensko dosiahol k 31. 12. 2005 počet výskumníkov s vyššou kvalifikáciou úroveň 1 261 pracovníkov, čo je 38,5 % z celkového počtu výskumných pracovníkov v regióne západné Slovensko. Podiel týchto pracovníkov v rámci jednotlivých samosprávnych krajov je uvedený v nasledovnom grafickom vyjadrení.

Obr. č. 9: Sektorové rozloženie výskumných pracovníkov s vyššou kvalifikáciou v regióne Západné Slovensko (Stav k 31.12.2005)

(Zdroj: ŠU SR)

Počet pracovníkov výskumu s vyššou kvalifikáciou v Nitrianskom samosprávnom kraji výrazne prevyšuje počty v ostatných samosprávnych krajoch a predstavuje viac ako 60 % zo všetkých pracovníkov výskumu s vyššou kvalifikáciou v regióne Západné Slovensko. Trenčiansky samosprávny kraj sa na celkovom počte podieľal necelými 11 %. Výrazným slabým miestom v regionálnej štruktúre pracovníkov výskumu je nízky počet pracovníkov s vyššou kvalifikáciou v podnikateľskom sektore vedy a techniky. Tento činí len 10,8 % z celkového počtu pracovníkov výskumu s vyššou kvalifikáciou v regióne Západné Slovensko. To predstavuje dôležitú výzvu pre podnikateľský (priemyselný) sektor zvýšiť aktivitu v oblasti prípravy kreatívnych pracovníkov pre predvýrobné etapy a využívania štrukturálnych fondov a fondov ESF na ich ďalšie celoživotné vzdelávanie.

Tabuľka č. 7: Bežné výdavky na výskum a vývoj podľa činností výskumu a vývoja a podľa krajov (v tis. Sk, v bežných cenách)

Kraj	2001	2002	2003	2004
Bratislavský kraj - výdavky na VaV	2 328 071	2 362 532	2 914 672	3 014 055
v tom: základný výskum	1 042 578	1 126 187	1 605 893	1 950 483
aplikovaný výskum	1 093 857	1 031 833	1 178 435	844 786
vývoj	191 634	204 512	130 344	218 786
Trnavský kraj - výdavky na VaV	556 096	607 913	670 521	530 669
v tom: základný výskum	39 173	40 165	112 062	94 645
aplikovaný výskum	319 753	370 536	344 681	291 045
vývoj	197 170	197 212	213 778	144 979
Trenčiansky kraj - výdavky na VaV	845 451	917 820	805 983	740 581
v tom: základný výskum	12 251	10 544	5 263	6 451
aplikovaný výskum	510 511	431 150	505 757	424 136
vývoj	322 689	476 126	294 963	309 994
Nitriansky kraj - výdavky na VaV	426 349	318 244	379 718	397 931
v tom: základný výskum	125 167	137 411	172 191	209 688
aplikovaný výskum	209 486	142 346	158 599	143 498
vývoj	91 696	38 487	48 928	44 745
Žilinský kraj - výdavky na VaV	743 047	582 295	474 346	437 597
v tom: základný výskum	36 281	9 571	29 869	61 678
aplikovaný výskum	402 893	465 358	338 283	260 196
vývoj	303 873	107 366	106 194	115 723
Banskobystrický kraj - výdavky na VaV	289 853	329 548	293 834	325 385
v tom: základný výskum	54 772	54 313	87 362	95 623
aplikovaný výskum	132 380	162 670	116 126	141 107
vývoj	102 701	112 565	90 346	88 655
Prešovský kraj - výdavky na VaV	306 826	174 165	167 994	197 200
v tom: základný výskum	23 057	22 096	32 541	41 287
aplikovaný výskum	68 445	81 570	72 681	38 776
vývoj	215 324	70 499	62 772	117 137
Košický kraj - výdavky na VaV	468 460	512 087	532 057	579 678
v tom: základný výskum	200 739	245 072	283 958	324 187
aplikovaný výskum	102 986	61 219	75 603	107 232
vývoj	164 735	205 796	172 496	148 259

V tejto tabuľke vidieť silný nepomer v podmienkach TSK medzi aplikovaným výskumom a vývojom na jednej strane a základným výskumom na druhej strane. A to aj v absolútnych hodnotách. Táto skutočnosť korešponduje s vyššími výdajmi na podnikový výskum a vývoj v rámci TSK oproti ostatným krajom.

Počet zamestnancov výskumu a vývoja v regióne Západné Slovensko predstavuje 4 656 pracovníkov a z celkového počtu týchto zamestnancov v Slovenskej republike to činí 20,95 %. Je to (okrem regiónu Bratislava) zrovnateľné s kapacitou zamestnancov výskumu a vývoja v ostatných regiónoch NUTS 2 v Slovenskej republike. Z hľadiska štruktúry zamestnancov výskumu a vývoja región Západného Slovenska zaostáva v podiele výskumných pracovníkov o 8 percentuálnych bodov za úrovňou dosahovanou v SR (78,1 %). Najvýraznejšie zaostávanie sa prejavuje v kvalifikačnej štruktúre skupiny výskumných pracovníkov s vyššou kvalifikáciou, kde odstup od priemeru evidovanom v podiele z počtu výskumných pracovníkov za celú SR (46,3 %) je 12 percentuálnych bodov. Počet zariadení technickej infraštruktúry VaV nadlimitej hodnoty (478) v porovnaní s celkovou vybavenosťou v SR (podiel regiónu ZS tvorí 22,4 %) zodpovedá disponibilnej výskumnej kapacite v regióne Západné Slovensko. Výrazne lepšie parametre preukazuje región Západné Slovensko v ukazovateli priemerného veku týchto zariadení, ktorý je o 2 roky nižší ako je priemer na Slovensku. Tomu zodpovedá aj ukazovateľ zastaranosti týchto zariadení, ktorý je o 14 percentuálnych bodov nižší, ako je priemer v SR. Zhodnotenie sledovaných ukazovateľov o zamestnancoch výskumu a vývoja v regióne Západné Slovensko ukazuje na niektoré disparity medzi samosprávnymi krajinami, ktorých odstránenie bude musieť byť v pozornosti organizácií a pracovísk výskumu a vývoja. Napriek rovnomernej rozloženosti vysokých škôl v rámci jednotlivých samosprávnych krajov regiónu Západné Slovensko prejavuje sa výrazná koncentrácia zamestnancov vysokoškolského sektora a štátneho sektora v Nitrianskom samosprávnom kraji. Táto dosahuje až 56 %-tný podiel na celkovom počte zamestnancov výskumu a vývoja v regióne Západné Slovensko. Naopak podnikateľský (priemyselný) sektor kopíruje svoju koncentráciu podľa územného sústreďovania priemyselných kapacít v rámci Trenčianskeho samosprávneho kraja, kde je k dispozícii skoro 48% kapacity zamestnancov výskumu a vývoja evidovaných v rámci regiónu Západné Slovensko.

Závažnou regionálnou disparitou v štruktúre zamestnancov výskumu a vývoja je nízka kapacita výskumných pracovníkov vysokoškolského a štátneho sektora v Trenčianskom samosprávnom kraji. Títo tvoria len necelých 11 % z celkového počtu zamestnancov výskumu a vývoja v regióne Západné Slovensko. Nemenej alarmujúcou skutočnosťou je ukazovateľ počtu výskumných pracovníkov s vyššou kvalifikáciou v podnikateľskom sektore vedy a techniky. Týka sa to všetkých troch samosprávnych krajov (Trnavský, Trenčiansky, Nitriansky), kde ani v jednom tento počet nepresahuje 6 % z celkového počtu pracovníkov s vyššou kvalifikáciou v rámci regiónu Západné Slovensko. V rámci technickej infraštruktúry výskumu a vývoja je hlavnou regionálnou disparitou vysoký podiel zastaranosti zariadení nadlimitej hodnoty, ktorý prekračuje o 32 percentuálnych bodov priemer dosahovaný celkovo v regióne Západné Slovensko (25,6 %).

Silné stránky a možnosti pre rozvoj Vedy a výskumu v regióne vo vzťahu k inováciám

Pre región TSK, možno na základe analýz a vývojových tendencií v oblasti výskumu a vývoja stanoviť nasledovné silné stránky v oblasti inovačnej štruktúry:

- Silné zastúpenie VaV v podnikateľskom sektore a relatívne vysoký podiel výdavkov na VaV k HDP v rámci Slovenska
- Zachované väzby organizácií výskumu a vývoja na hospodárske štruktúry regiónu
- Flexibilita výskumnej činnosti v rámci existujúcich štruktúr výskumu a vývoja

- Reálne predpoklady pre zosieťovanie pracovísk výskumu a vývoja s užívateľskou sférou
- Priemyselný výskum si udržal významné postavenie v ťažiskových priemyselných odvetviach Slovenska (energetika, elektrotechnika, strojárstvo, chemický a gumárenský priemysel)
- Možnosť rozšírenia VaV kapacít v regióne najmä do univerzitného sektoru, ktorý je poddimenzovaný

Podrobnejšia analýza inovačnej štruktúry v trenciánskom regióne je uverejnená na webovom portáli <http://ris.instit.sk>

✓ 7.3 Analýza súčasnej situácie malých a stredných podnikov

Najdôležitejším faktorom rozvoja malých a stredných podnikov (MSP) je vytváranie vhodného podnikateľského prostredia, čo nevyhnutne predpokladá zjednodušenie a sprehľadnenie legislatívy, zníženie administratívneho, odvodového a daňového zaťaženia a kvalitu pracovnej sily. Z analýz uskutočnených medzi podnikateľskými jednotkami v trenciánskom regióne vyplynuli nasledujúce výsledky (prekážky, ktoré obmedzujú ich rast a sú rozdelené na jednotlivé kategórie):

1. Oblasť legislatívy:

- Zákony nie sú jednoznačné, samotní úradníci nedokážu podať uspokojujúce vysvetlenie
- Zákony sú prijímané bez konzultácie s podnikateľmi
- Legislatívne prostredie je nestabilné, zmeny zákonov sú veľmi časté
- Neposudzuje sa vplyv zákonov na podnikateľské prostredie
- Korupcia, podnikatelia systém nulovej tolerancie presadzovaný EÚ považujú v podmienkach Slovensku za utópiu
- Úradníci nepomáhajú zorientovať sa v legislatíve, sú nekompetentní, neochotní a cítia sa nedotknuteľní
- Niektoré zákonom stanovené požiadavky sú veľmi ťažko realizovateľné - finančné alebo administratívne požiadavky

2. Oblasť administratívneho zaťaženia podnikania:

- Administratívne náročné začatie a ukončenie podnikania
- Nemožnosť využívať IKT pri komunikácii so štátnymi a verejnými inštitúciami
- Duplicitné poskytovanie rovnakých informácií štátnym inštitúciami

3. Oblasť finančného zaťaženia podnikania:

- Vysoké odvodové sadzby a ostatné povinné platby
- Vysoké dane z nehnuteľnosti v niektorých mestách a obciach

4. Oblasť ľudské zdroje:

- Nepriaznivý demografický vývoj
- Nedostatok kvalitnej pracovnej sily (nízka úroveň znalosti cudzích jazykov, nepripravenosť absolventov na prax, nedostatok samostatnosti, neschopnosť alebo neochota zavádzať inovatívne prvky, nedostatok ľudí s požadovanou kvalifikáciou)
- Odchod vzdelaných a kvalifikovaných pracovníkov do zahraničia

Z tejto štúdie vyplynuli nasledovné požiadavky: zlepšiť kvalitu života v regióne, zvýšiť úroveň stredného a vysokého školstva, zvýšiť počet absolventov vysokých škôl, zvýšiť počet doktorandov, zlepšiť pružnosť stredného a vysokého školstva v štruktúre učebných a študijných odborov podľa potrieb podnikateľov, iniciovať a podporovať trojstrannú spoluprácu medzi stredným školstvom, vysokým školstvom a podnikateľskou verejnosťou a všetkými možnými prostriedkami rozširovať možnosti ďalšieho (celoživotného) vzdelávania.

Najčastejšie uvádzané prekážky obmedzujúce rast MSP (zoradené podľa závažnosti), ktoré identifikovali podnikatelia z firiem pôsobiacich v regióne:

1. Pracovná sila a jej kvalita
2. Vysoké odvodové zaťaženie
3. Vysoká miera korupcie
4. Nedostatočná infraštruktúra
5. Nedostatok finančných prostriedkov
6. Nízka vymožitelnosť práva
7. Nestabilita a nejednoznačnosť zákonov
8. Výmenný kurz – rýchle posilňovanie koruny

Podrobnejšie možno analýzu súčasnej situácie MSP spolu s prekážkami obmedzujúcimi ich rast nájsť na webovom portáli <http://ris.instit.sk>

Na základe individuálnych rozhovorov s predstaviteľmi firiem pôsobiacich v trencianskom regióne, ktoré nadväzovali na predchádzajúci dotazníkový prieskum, možno výsledky zhrnúť do týchto 4 základných kategórií:

1. Podnikateľské prostredie:

- Vysoké odvodové zaťaženie
- Zjednodušiť komunikáciu so štátnymi inštitúciami a úradmi. Malé a stredné firmy, ktorých výroba je určená na export, alebo ktoré kooperujú so zahraničím, pociťujú silný tlak pri posilňovaní Slovenskej koruny a z výrobou sa dostávajú do straty.
- Zvýšiť úroveň vymožitelnosti práva

2. Podpora inovačných aktivít:

Podnikateľská verejnosť chápe inovácie ako prostriedok pre naplnenie strategických cieľov podniku a v rámci vnútorných kapacít inovácie uskutočňuje. V tejto oblasti cíti podnikateľská verejnosť potrebu zavádzania nových technológií. Na nákup takejto technológie malí a strední podnikatelia nie sú finančne pripravení a tieto nedokážu efektívne prevádzkovať. Všeobecne malé a stredné podniky cítia potrebu spájať sa so silnejšou firmou do klastrov a s pomocou ďalších inštitúcií ako univerzita, mesto, VÚC dokázať si zabezpečiť tieto technológie aj pre vlastnú potrebu. Vhodný prostriedok na realizáciu týchto zámerov vidia v technologických a inovačných parkoch.

Pri vybavovaní technologického a inovačného parku treba dbať na to, aby nekonkuroval firmám s existujúcim obdobným technologickým vybavením. Takisto je potrebné navrhnuť a žiadať od dodávateľov technológie do technologického a inovačného parku, zriadenie pracoviska pre zaškolenie, prípadne zriadenie firemného výskumno-vývojového pracoviska. Poskytovať ešte výraznejšiu podporu investíciám v prípade, že sa jedná o zriadenie vedeckého a výskumného centra, prípadne pre výrobu s najvyššou pridanou hodnotou.

3. Ľudské zdroje a pracovná sila:

V súčasnom období jedným z najzávažnejších problémov je kvalifikovaná pracovná sila a jej stabilizácia. Podnikatelia vidia aspoň čiastočné riešenie aj v doškľoňovacom zariadení, ktoré môže byť súčasťou technologického a inovačného centra. Samozrejme, že ideálnym riešením je prehodnotiť systém vzdelávania v regióne a prepojiť ho výraznou mierou s praxou.

Ďalším vážnym problémom je, že po vyučení a po zaškolení nových zamestnancov vo firme, títo odchádzajú do zahraničia aj pri nadštandardnej mzdovej úrovni. Podnikatelia považujú skvalitnenie života v regióne za veľmi dôležité (budovanie sociálnej infraštruktúry). Pri rozhodovaní vyučených a zaškolených zamestnancov o zotrvaní vo firme, či v regióne, môže kvalita života zohrať dôležitú úlohu.

4. Čerpanie finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov EU:

V oblasti priameho čerpania financií zo štrukturálnych fondov firmy vyjadrili značnú nedôveru a pridelovanie prostriedkov v predchádzajúcich programovacích obdobiach považujú za málo transparentné. Správy o nevyčerpaní zdrojov zo štrukturálnych fondov vnímajú veľmi negatívne.

Pri čerpaní prostriedkov zo štrukturálnych fondov by TSK mal predkladať také projekty, ktoré budú nepriamo podporovať podnikateľov. Žiaduce sú najmä:

- investície do inovačných a technologických parkov
- investície do infraštruktúry
- investície do vzdelávania

8. Štúdiá o regionálnom predvídaní (foresight)

Z predchádzajúcich analýz bol riešiteľským tímom použitím metódy foresight zostavený budúci obraz Trenčianskeho regiónu v oblasti inovácií do roku 2015. Pri definovaní možných alternatív stavu v roku 2015 je možné zvoliť širokú paletu možností. Na základe predchádzajúceho vývoja boli definované 2 základné scenáre, ktoré definoval expertný panel. Pravdepodobnosť ich výskytu je vysoká a zároveň sa dajú veľmi ľahko porovnávať a interpretovať ich dopady na regionálnu ekonomiku.

✓ 8.1 Scenáre

Zotrvačný scenár je definovaný ako scenár zachovávajúci trendy, ktoré sú evidentné v poslednom období 2 – 5 rokov. Charakteristikou je neexistencia jednotnej regionálnej inovačnej stratégie, samovoľný vznik inštitúcií, resp. aktivít, ktoré sú skôr dôsledkom iniciatívy centrálnych štátnych orgánov, zahraničných a nadnárodných organizácií. Horizontálna

spolupráca inštitúcií je minimálna. Expertný tím nazval tento scenár „**čiernou dierou**“, pretože mnohé vzniknuté zámery a projekty nemajú trvalú udržateľnosť a po čase zanikajú. Výskyt aktivít sa dá predikovať extrapoláciou trendov doteraz prebiehajúcich. Je to proces lineárny a scenár vystihuje stav v roku 2015.

Zotrvačný scenár neprináša novú kvalitu a nevedie k novej pridanej hodnote v oblasti podpory inovačného diania v Trenčianskom kraji.

Rozvojový scenár je definovaný ako scenár vychádzajúci z podmienok, ktoré vytvára okolie (Európska komisia a vláda SR) a región pružne reaguje a využíva možnosti na rozvoj inovácií. Absorbčná schopnosť regiónu sa postupne zvyšuje, efekty sa multiplikuju a pozitívne podmienky pre inovácie majú dopad na podniky a výskumno-vývojové zázemie. Postupne sa začínajú realizovať vstupné podmienky pre prechod na znalostnú ekonomiku. Inovačná stratégia sa prehodnocuje každé tri roky, pretože východiskové podmienky sa stále zlepšujú a vyžadujú nové vstupy. Región sa stáva vývozcom know-how a zvyšuje sa atraktivita regiónu pre jej ekonomické a sociálne podmienky.

Rozvojový scenár je možné zrealizovať za predpokladu, že sa prijme komplexná stratégia (definovaná v RIS), ktorá bude obsahovať systémové opatrenia vedúce k zásadným zmenám v Trenčianskom kraji.

✓ 8.2 Zotrvačný scenár „čierna diera“

Tento scenár je vlastne trendovým pokračovaním súčasného stavu, ktorý by sme charakterizovali ako „**neriadený vývoj zdola**“, resp. vznik náhodných aktivít na podporu inovácií.

Riešiteľský tím zaujal k „**zotrvačnému scenáru**“ stanovisko, že je neprípustný, nakoľko znamená mnohé riziká pre región, avšak napriek tomu ho nemožno úplne vylúčiť.

✓ 8.3 Rozvojový scenár – „zornička a večernica“

Podľa tohto scenáru má rozvoj regiónu na báze inovácií nelineárny charakter. Experti nazvali tento scenár ako „**zornička a večernica**“, pretože región má jasné smerovanie v oblasti inovácií, má vytvorenú regionálnu inovačnú stratégiu, ktorá sa postupne implementuje a región pružne reaguje na podnety z národnej a európskej úrovne.

Rozvojový scenár slúžil na základe odporúčania expertného panelu a diskusie v regióne ako základ pre spracovanie regionálnej inovačnej stratégie.

✓ 8.4 Dopady jednotlivých scenárov na ekonomiku regiónu

Obidva scenáre - „zotrvačný“ aj „rozvojový“ majú špecifický dopad, na ekonomiku regiónu. Pre vytvorenie budúcej vízie alebo obrazov stavu roku 2015, uvádzame v nasledujúcej tabuľke pre porovnanie niektoré základné charakteristiky, ktoré by sa mali dosiahnuť pri pôsobení zotrvačného, respektíve rozvojového scenára.

Tabuľka č. 8: Dopady jednotlivých scenárov na ekonomiku regiónu

Ukazovateľ	Stav v roku 2007	Stav v roku 2015	
		Zotrvačný scenár	Rozvojový scenár
Počet „high-tech“ firiem v regióne	5%	7%	11%
Podiel obratu „high-tech“ firiem v regióne	4%	7%	15%
Počet „medium to high-tech“ firiem v regióne	39%	40%	52%
Podiel obratu „medium to high-tech“ firiem v regióne	19%	20%	55%
Zamestnanci VV spolu (fyz. osoby)	1 178 (31.12.2005)	1150	1440
Zamestnanci VV v podnikateľskom sektore a v súkromnom neziskovom sektore	902 (31.12.2005)	900	1050
Počet zamestnancov výskumu v štátnom (vládnom) sektore a sektore vysokých škôl	276 (31.12.2005)	250	390
Počet pracovníkov v organizáciách na podporu inovácií / časový ekvivalent	14/10	6/3	82/65
Pomer úrovne HDP/obyvateľa k priemeru EÚ	47,3%	41,9%	62,3%
Počet novovytvorených pracovných miest v kraji	-	4 000	12 300

Podrobnejšie informácie o výsledkoch štúdie foresight, ako aj o SWOT analýze regiónu a rozsiahlom dotazníkovom prieskume, možno nájsť na webovom portáli <http://ris.instit.sk>

9. Kľúčové oblasti rozvoja inovácií v Trenčianskom kraji

Na základe vykonaných analýz, prieskumov a získaných podkladov, ale najmä na základe regionálneho foresightu pre rok 2015, za kľúčové oblasti rozvoja inovácií v Trenčianskom kraji považujeme:

1. Inovačná politika a proinovačná kultúra
2. Vedomostná základňa a rozvoj ľudských zdrojov
3. Transfer technológií a poznatkov
4. Podporná regionálna inovačná štruktúra

Pre každú z kľúčových oblastí sme definovali systémové opatrenia, ktoré obsahujú rozpracované konkrétne aktivity a pilotné akcie. Nasledujúca tabuľka vypovedá o jednotlivých navrhovaných systémových opatreniach pre jednotlivé kľúčové oblasti ako ich definoval riešiteľský kolektív pre Trenčiansky región.

Tabuľka č. 9: Systémové opatrenia pre jednotlivé kľúčové oblasti

Kľúčové oblasti	Systémové opatrenie
1. Inovačná politika a proinovačná kultúra	Systémové opatrenie 1.1. Podpora proinovačnej kultúry
	Systémové opatrenie 1.2. Tvorba inovačných politík a implementácia inovácií do strategických dokumentov regiónu
2. Vedomostná základňa a rozvoj ľudských zdrojov	Systémové opatrenie 2.1. Výskumná základňa ako nositeľ námetov pre inovácie
	Systémové opatrenie 2.2. Duševné vlastníctvo – zdroj pre nové inovácie
	Systémové opatrenie 2.3 Zvýšenie atraktívnosti regiónu pre mladých výskumníkov a podnikateľov
	Systémové opatrenie 2.4 Proinovačný vzdelávací systém
	Systémové opatrenie 2.5. Celoživotné vzdelávanie v oblasti inovácií
3. Transfer technológií a poznatkov	Systémové opatrenie 3.1 Zlepšenie informovanosti
	Systémové opatrenie 3.2. Akcelerácia transferu poznatkov a technológií do praxe
	Systémové opatrenie 3.3. Zvýšenie absorpcie podnikateľskej sféry
4. Podporná regionálna inovačná štruktúra	Systémové opatrenie 4.1. Realizácia podporných finančných schém
	Systémové opatrenie 4.2. Vybudovanie inštitucionálnej regionálnej infraštruktúry

Tieto jednotlivé kľúčové oblasti rozvoja regiónu na báze inovácií spolu so systémovými opatreniami formujú dlhodobé rozvojové ciele a priority regiónu v oblasti inovácií.

10. Dlhodobé ciele a priority regionálnej inovačnej stratégie

Poslaním Regionálnej inovačnej stratégie je v nasledujúcich rokoch zlepšiť prostredie pre inovácie v Trenčianskom samosprávnom kraji. Ciele a priority regionálnej inovačnej stratégie vychádzajú z predpokladu, že pre nasledujúce obdobie bude pre TSK platiť rozvojový scenár v oblasti inovácií.

Ciele regionálnej inovačnej stratégie

1) Rozvoj regionálnej inovačnej stratégie, ktorá bude široko podporovaná a akceptovaná regiónom (najmä vládnyimi a samosprávnymi inštitúciami na regionálnej úrovni, vládnyimi orgánmi a hlavnými podielníkmi na inováciách ako sú univerzity, obchodné komory a podnikateľské zväzy, výskumné a vývojové inštitúcie, spoločnosti pracujúce s vyspelými technológiami). Zdokonalenie politiky spojených s procesom inovácie v trencianskom regióne.

2) Zuzitkovanie zdrojov v trencianskom regióne s cieľom napomôcť ekonomickému rozvoju regiónu. Zdokonalenie formálnej a neformálnej spolupráce medzi univerzitami, výskumnými a vývojovými organizáciami, veľkými podnikmi, malými a strednými podnikmi, korporáciami vyspelých technológií, vzdelávacími ustanovizňami a finančnými spoločnosťami s cieľom zlepšiť podmienky pre inovácie a zainteresované strany na inováciách na základe vzájomnej spolupráce v trencianskom regióne.

3) Zlepšenie schopnosti trencianskeho regiónu efektívne absorbovať prostriedky z európskych fondov najmä pre tie projekty, ktoré budú mať vplyv na zlepšenie inovácií v regióne.

4) Zlepšenie podmienok pre proces celoživotného vzdelávania najmä vo vzťahu k podnikaniu, technologickým a netechnologickým inováciám, s cieľom zabezpečiť udržateľný inovačný rozvoj v regióne cez vytvorenie zásoby vzdelaných a zručných ľudských zdrojov.

11. Návrh konkrétnych opatrení vyplývajúcich z uskutočnených analýz

Ako už bolo spomenuté, na základe výsledkov analýz boli definované 4 prioritné rozvojové oblasti, ktorých obsahom sú konkrétne opatrenia, ktoré by synergicky mali prispieť k rozvoju ekonomiky regiónu. Tieto navrhované opatrenia by mali spoločne systémovo pôsobiť na región a mali by vytvoriť fungujúcu inovačnú štruktúru regiónu.

Opatrenia sú navrhnuté tak, aby obsahovali všetky kľúčové oblasti, ktoré sú pre fungovanie inovačnej štruktúry nevyhnutné. Navzájom sa dopĺňajú a obsahujú celú škálu nástrojov, ktoré sa úspešne uplatňujú v Európskej únii.

V súlade so schválenou metodikou projektu sme uskutočnili porovnanie požiadaviek malých a stredných podnikov na inovačnú podporu s ponukou služieb, ktoré sú v Trenčianskom kraji ponúkané rôznymi inštitúciami. Riešiteľský tím rozšíril tieto požiadavky o ďalšie služby, ktoré sú štandardne prístupné v krajinách EÚ a u nás sú zriedkavé, respektíve neznáme. Výstup identifikuje, ktoré požiadavky – služby sú v regióne nepokryté, ale potrebné.

✓ 1.0 Kľúčový faktor „Inovačná politika a proinovačná kultúra“

Podľa skúsenosti z regiónov Európskej únie, kde sa rozvoj regiónov realizoval na báze inovácií, je potrebné vybudovať a udržať pozitívny proinovatívny vzťah rozhodujúcich inštitúcií regiónu – verejnej správy, podnikov a tvorcov know-how a zapojiť čo najväčšie množstvo ďalších organizácií ako sú napríklad banky, veľké podniky a rad ďalších. V regióne by malo prevládať presvedčenie, že inovácie sú pre rast regiónu nevyhnutné. Kontinuálna komunikácia o inovačných procesoch v regióne vytvára pozitívny vzťah k týmto procesom.

Táto nová atmosféra by sa mala premietnuť do oficiálnych rozvojových dokumentov kraja a pripravovať nielen programy a projekty ako reakciu okolia (Európska komisia + vláda SR), ale vytvárať vlastné programy a schémy ako reakcia na špecifické problémy regiónu. Malé a stredné podniky sa musia dostať do povedomia a presadiť sa ako „významný prvok v ekonomike regiónu s významnou pridanou hodnotou pre región“.

• Systémové opatrenie 1.1 - Podpora proinovačnej kultúry

Cieľ opatrenia:

Je neustále vytvárať a udržiavať pozitívny postoj k inováciám v regióne. Cieľom opatrenia je informovať odbornú i širokú verejnosť, zainteresované organizácie a verejnú správu, presvedčať a podporovať inovačné aktivity v regióne a dospieť k regionálnemu poznaniu a presvedčeniu, že inovácie v regióne prispievajú k rozvoju.

Popis opatrenia:

Opatrenie je súborom aktivít, ktoré prispievajú k pozitívnej zmene vo vzťahu k inováciám a dotýkajú sa verejnej správy, zainteresovaných organizácií a laickej verejnosti. V kraji sa vytvorí všeobecne presvedčenie, že inovácie sú hlavným hnacím rozvoja regiónu. Nedeliteľnou súčasťou je propagácia pozitívnych prípadov realizácie inovácie v kraji. Opatrenie vedie aj k vytvoreniu stálej komunikácie a spolupráce medzi všetkými hlavnými aktérmi a podporovateľmi inovačného procesu v Trenčianskom kraji za účasti realizátorov inovačného procesu – podnikateľov.

Aktivity realizácie:

- Usporiadanie konferencií, seminárov, workshopov a okrúhlych stolov o inováciách, transfere technológií a znalostnej ekonomike
- Zriadenie WEB stránky o regionálnych inováciách a informácií o dani v SR, EÚ a vo svete (odporúčame po ukončení projektu RIS INSTIT pokračovať v aktualizovaní WEB stránky <http://ris.institut.sk>)
- Zriadenie diskusných fór o inováciách prostredníctvom portálov a iných aktivít na báze osobných stretnutí
- Publikácia pozitívnych prípadov tvorby a implementácie inovácií (success stories) v elektronických a tlačných médiách
- Organizácia špecializovaných stretnutí školy – podniky za účelom prelomenia bariér nedôvery a nízkej hladiny spolupráce
- Organizácia návštev v podnikoch a univerzitách (tzv. otvorené dni)

- Oceňovanie pozitívnych inovatívnych aktivít (napríklad Cena predsedu TSK pre najinovatívnejšiu firmu, Cena predsedu TRK SOPK pre najlepšie exportné aktivity inovatívnych produktov, Cena rektora Trenčianskej univerzity Alexandra Dubčeka za najinovatívnejší študentský projekt)
- Vytvárať proinovačnú klímu v podnikoch

Navrhované pilotné akcie:

- Zriadenie WEB stránky venovanej regionálnym inováciám
- Ocenenie najlepších firiem a projektov z regiónu
- Zorganizovanie konferencie o regionálnom rozvoji na báze inovácií

Navrhované projekty realizácie pre región:

- Pripravenie projektu „Inovácia – strategická vízia Trenčianskeho kraja“
- Zriadenie WEB stránky venovanej regionálnym inováciám (portál)
- Ocenenie najlepších firiem a projektov – vypracovanie zásad a štatútov pre tieto ocenenia
- Zorganizovanie konferencie o regionálnom rozvoji na báze inovácií – pripravenie návrhu organizačného zabezpečenia konferencie

• Systémové opatrenie 1.2 - Tvorba inovačných politík a implementácia inovácií do strategických dokumentov regiónu

Cieľ opatrenia:

Zabezpečiť riadenie inovácií na najvyššej regionálnej úrovni cestou strategických rozvojových dokumentov

Popis opatrenia:

Regionálna inovačná stratégia spracovaná v rámci projektu RIS INSTIT bola odsúhlasená na úrovni RV (Riadiaceho výboru) projektu a mala by byť prenesená do oficiálnych rozvojových dokumentov Trenčianskeho samosprávneho kraja. Proces prehodnocovania cieľov, politík, programov a projektov by sa mal priebežne inovovať a aktualizovať každé tri roky. Úlohy zo strategickej úrovne by sa mali rozpracovať na podmienky ostatných zainteresovaných inštitúcií a zároveň by sa mali rozpracovať na operatívnu úroveň a pripraviť relevantné projekty so žiadosťami o poskytnutie finančných prostriedkov na kofinancovanie projektov. Strategické dokumenty vťahujú do inovačného procesu zainteresované inštitúcie a priradujú im zodpovedné postavenie a úlohy.

Aktivity realizácie:

- Odsúhlasenie Regionálnej inovačnej stratégie na úrovni samosprávneho kraja vrátane jej monitoringu a následných (follow-up) akcií a projektov
- Spracovanie prehľadu existujúcich programov na úrovni EÚ a SR, ktoré sú zamerané na inovácie, transfer technológií a poznatkov a znalostnú ekonomiku
- Príprava regionálnych rozvojových programov a schém
- Vypracovanie inovačných stratégií na úrovni obcí, inštitúcií (napríklad univerzity) a podnikateľských subjektov

Navrhované pilotné akcie:

- Zpracovanie prehľadu existujúcich programov na úrovni EÚ a SR, ktoré sú zamerané na inovácie, transfer technológií a poznatkov a znalostnú ekonomiku na WEB stránku (portál)
- Zorganizovanie Informačných dní o programoch EÚ a SR týkajúcich sa inovácií

Navrhované projekty realizácie pre región:

- Príprava programu „Inovačné procesy v póloch rastu regiónu“
- Príprava projektov RIS+ a ďalších projektov na podporu rozvoja inovácií v regióne
- Príprava Akčného plánu inovácií na obdobie 2008 – 2010 s výhľadom na rok 2013
- Príprava schválených individuálnych projektov

✓ 2.0 Kľúčový faktor „Vedomostná základňa a rozvoj ľudských zdrojov“

Inovácie čerpajú námety na inovácie z výskumu a vývoja (vertikálny transfer) a z tohto pohľadu je potrebné posilniť výskumno-vývojovú základňu z technického aspektu, z aspektu ľudských zdrojov – ich kvality a kvantity, ochrany duševného vlastníctva a zlepšenia odbornej úrovne počas štúdia a počas celoživotného pracovného cyklu. Vedomostná základňa musí byť dostatočne kvalitná na to, aby poskytovala paletu podnetov pre inovácie pre malé a stredné podniky.

⊙ Systémové opatrenie 2.1 - Výskumná základňa ako nositeľ námetov pre inovácie

Cieľ opatrenia:

Prieskum súčasného stavu v oblasti podnetov pre inovácie ukázal, že v regióne výrazne dominujú zdroje zvnútra podnikov a z prostredia zákazníkov, kým pôsobenie inštitúcií typu univerzity a SAV je nízke a že ťažisková kapacita zamestnancov výskumu a vývoja sa v Trenčianskom samosprávnom kraji sústreďuje v podnikateľskom sektore. Z uvedených skutočností vyplýva, že podnikateľský (priemyselný) výskum a vývoj bude mať pri riešení rozvojových zámerov podnikov situovaných v Trenčianskom samosprávnom kraji prioritné postavenie.

Podnikateľský výskum a vývoj je však vecne viazaný na konkrétne predmety činnosti príslušných podnikateľských subjektov a nevytvára dostatočné impulzy pre inovácie smerované do nových odvetví s veľkým rozvojovým potenciálom, ktoré však nie sú v ekonomike regiónu v súčasnosti zastúpené.

Cieľom opatrenia je vytvorenie podmienok pre optimálne využitie potenciálu výskumnej základne regiónu ako stimulujúceho faktora inovačného rozvoja. Aktivity vykonávané v rámci opatrenia sa budú orientovať na aktivizáciu všetkých zložiek výskumnej základne regiónu, na podporu inovačných aktivít podnikov, podporu rozvoja materiálno-technickej infraštruktúry a ľudských zdrojov výskumnej základne a zvýšenie miery účasti regionálnych i mimoregionálnych univerzít a ústavov SAV hlavne na inovačných procesoch v oblastiach nepokrytých podnikateľským výskumom.

Popis opatrenia:

- Vypracovanie systému umožňujúceho prepojenie a rozvoj všetkých zložiek výskumnej základne regiónu a ich aktívne pôsobenie ako zdroja impulzov pre inovačné aktivity podnikov

- Vypracovanie systému umožňujúceho dosiahnuť výraznejší podiel pracovísk vysokoškolského a štátneho sektora na riešení a realizácii rozvojových zámerov priemyslu v regióne

Aktivity realizácie:

- Vytvorenie databázy výskumnej základne regiónu obsahujúcej informácie o existujúcich aplikovateľných poznatkoch, možnostiach riešenia výskumných projektov smerovaných na inovácie, disponibilnej infraštruktúre, možnostiach vzdelávania, testovania, certifikácie a pod.
- Vytvorenie združenia na účelné využívanie potenciálu existujúcej výskumnej základne, jej infraštruktúry a ľudských zdrojov s previazaním na budovanú regionálnu podpornú infraštruktúru (vedecko-technický park, technologické centrá, laboratória, skúšobne)
- Vytvorenie systému pre dobudovanie materiálno-technickej infraštruktúry a rozvoj ľudských zdrojov v oblastiach dôležitých pre podporu inovačného rozvoja regiónu
- Vytvorenie systému motivujúceho výskumné pracoviská vysokoškolského a štátneho sektora na riešení a realizácii rozvojových zámerov priemyslu v regióne
- Vytvorenie systému umožňujúceho participáciu výskumných pracovísk vysokoškolského a štátneho sektora na komerčných inovačných projektoch podnikov
- Prispôsobenie štruktúry a fungovania výskumných pracovísk vysokoškolského a štátneho sektora potrebám a rozvojovému potenciálu regiónu

Navrhované pilotné akcie:

- V rámci budovania regionálnej podpornej infraštruktúry založenie inštitúcie (napr. Centrum inovačného rozvoja) združujúcej subjekty výskumnej základne regiónu (tvorcov poznatkov) a podnikov realizujúcich inovačné projekty umožňujúcej získavanie a prenos informácií o existujúcich riešeniach, disponibilnej infraštruktúre, ľudských zdrojoch a potrebách inovačných projektov podnikov
- Vypracovanie projektov rozvoja materiálno-technickej infraštruktúry a ľudských zdrojov v rámci výskumných pracovísk vysokoškolského, štátneho a súkromného sektora koordinovaných Centrom inovačného rozvoja
- Realizácia systémových zmien vo výskumných pracoviskách vysokoškolského a štátneho sektora umožňujúcich ich aktívnu účasť na inovačných projektoch podnikov

Navrhované projekty realizácie pre región:

- Založenie Centra inovačného rozvoja v rámci budovania regionálnej podpornej infraštruktúry
- Vypracovanie projektu rozvoja materiálno-technickej infraštruktúry a ľudských zdrojov v rámci výskumných pracovísk vysokoškolského, štátneho a súkromného sektora
- Úprava štatútov a vnútornej legislatívy univerzít umožňujúca participáciu na podnikateľských inovačných projektoch

● **Systémové opatrenie 2.2 - Duševné vlastníctvo - zdroj pre nové inovácie**

Stratégia budovania duševného vlastníctva spočíva v poznaní aké duševné vlastníctvo podnik vlastní, či je predmetné duševné vlastníctvo adekvátne chránené, a ktorý duševný majetok má hodnotu a vyžaduje si ochranu, a ktorý si nevyžaduje ochranu. Význam stratégie duševného vlastníctva je pre podnik rozhodujúci a mal by mať dlhodobú platnosť. Ignorovanie týchto zásad môže spôsobiť zablokovanie ekonomického využitia vlastných výsledkov inovácií na trhu, pokiaľ by iný súťažiteľ získal práva k zhodnému duševnému vlastníctvu.

Formulácia stratégií duševného vlastníctva musí podporovať dosiahnutie podnikateľských cieľov a musí prispievať ku konkurencieschopnosti podniku s prihliadnutím ku konkurencieschopnosti konkurentov podniku.

Práve z výsledku analýzy konkurencie je potrebné voliť formu ochrany a zhodnotenia vlastného duševného vlastníctva. Podnik musí evidovať súčasné a potenciálne duševné vlastníctvo, systematicky portfólio duševného vlastníctva revidovať, aktualizovať a zbavovať sa zastaraného duševného vlastníctva a brániť svoju pozíciu pri porušovaní práv z duševného vlastníctva, napr. sledovaním konkurentov.

Silná pozícia podniku v oblasti duševného vlastníctva je výhodná pre jeho trhovú pozíciu a má priamy vplyv na ohodnotenie podniku.

Cieľ opatrenia:

Cieľom opatrenia je zmeniť súčasnú kultúru podnikov a poukázať na význam duševného vlastníctva v podnikaní. Zároveň je potrebné vybudovať systém na identifikáciu duševného vlastníctva v podnikoch formou špecifického auditu a formulovať stratégiu duševného vlastníctva podniku.

Popis opatrenia:

Vypracovanie zásad a konkrétnych krokov stratégie duševného vlastníctva podniku alebo subjektu (fyzickej osoby) v dlhodobom horizonte, ktoré budú obsahovať vytvorenie alebo iné nadobudnutie (napríklad licencia), spôsob využívania duševného vlastníctva a hodnotu duševného vlastníctva, s cieľom splnenia podnikateľských plánov.

Aktivita realizácie:

- Spustenie postupov stratégie duševného vlastníctva pre záujemcov je možné realizovať spoločným informatívnym pracovným stretnutím a následne zabezpečiť pokračovanie individuálne a podľa potreby s jednotlivými záujemcami o stratégiu duševného vlastníctva.

Správna prax pri tvorbe a udržiavaní predmetov duševného vlastníctva vychádza z vedenia evidencie a identifikácie riešení, ktoré môžu byť chránené a budú chránené na patentovom úrade a z pravidelného preverovania duševného vlastníctva, ktoré je chránené iným spôsobom. Pred začatím vývoja a realizácie inovácie je možné vykonať prieskum na známy stav techniky v odbore podnikania. V Mestskej knižnici v Trenčíne bolo v r. 2003 založené kontaktné a informačné miesto Úradu priemyselného vlastníctva SR, ktoré ako miesto prvého kontaktu poskytuje požadované informácie.

Navrhované pilotné akcie:

- Organizovanie odborných seminárov na tému manažovanie duševného vlastníctva podniku, pre záujemcov z podnikov, vysokých škôl a fyzické osoby (podnikateľov)
- Organizovanie odborných seminárov na tému duševné vlastníctvo ako časť hodnoty podniku, pre záujemcov z podnikov, vysokých škôl a fyzické osoby - podnikateľov

Navrhované projekty realizácie pre región:

- Príprava a vydanie odborných podkladov, týkajúcich sa stratégie duševného vlastníctva podnikateľských subjektov; podklady nadväzujú na cyklus pilotných akcií.

◉ Systémové opatrenie 2.3 - Zvýšenie atraktívnosti regiónu pre mladých výskumníkov a podnikateľov

Cieľ opatrenia:

Cieľom opatrenia je stabilizovať v Trenčianskom kraji mladých výskumných pracovníkov, najmä doktorandov a kvalitných inžinierskych pracovníkov v podnikoch, resp. vytvoriť podmienky pre príchod mladých odborníkov z iných regiónov.

Popis opatrenia:

Jedným z problémov regiónu je nedostatok dobre pripravených pracovníkov, ktorí sa zapájajú do inovačného reťazca. Jedná sa o mladých doktorandov na univerzitách. Problémom je ich stabilizácia po ukončení štúdia na výskumnom pracovisku. Ďalším problémom je počet výskumníkov v podnikateľskej sfére - mladí inžinieri a absolventi prírodovedeckých štúdií v podnikateľských subjektoch. Opatrenie by malo viesť na jednej strane k tomu, aby neopúšťali región a výskumné pracoviská a stali sa na dlhšiu dobu účastníkmi inovačného procesu a na druhej strane bude potrebné vytvoriť také motivačné nástroje, ktoré by umožnili prilákať osoby so skúsenosťami v inovačnom procese do kraja.

Aktivity realizácie:

- Motivačné systémy pre mladých výskumníkov a podnikateľov
- Finančný podporný systém pri zakladaní inovatívnych start-up podnikov mladými podnikateľmi
- Nové finančné schémy odrážajúce hodnotenie zamestnancov a osobnú angažovanosť
- Krátkodobé mobilné programy
- Twinning programy pre mladých doktorandov

Navrhované pilotné akcie:

- Výmenné pracovné pobyty mladých expertov v rámci EÚ
- Twinning programy pre mladých doktorandov

Navrhované projekty realizácie pre región:

- Projekt Expert exchange – Leonardo, ESF
- Projekt Postgraduate exchange – Leonardo, ESF

● **Systémové opatrenie 2.4 - Proinovatívny vzdelávací systém**

Cieľ opatrenia:

Cieľom opatrenia je uskutočniť také zmeny vo vzdelávacom systéme na úrovni druhého a tretieho stupňa vysokoškolského vzdelania, ktoré umožnia naštartovať prechod od dominantne používaného klasického mentorského prístupu k vzdelávaniu k modernému, tvorivému a projektovému a zároveň vytvoria u mladej generácie ľudí pozitívny vzťah k tvorivej činnosti a tvorbe inovácií.

Popis opatrenia:

Uskutočniť zmeny v študijných programoch pre talentovaných študentov, podstatou ktorých by bol tvorivý a projektový prístup k vyučovaniu; rozpracovanie tvorivých metód vyučovania a individuálnej tvorivej práce so študentmi pre jednotlivé študijné predmety. Rozpracovanie zásad a ich zavedenie do študijných programov vyučovania spoločenských, technických a prírodovedeckých odborov vysokoškolského štúdia v takých oblastiach poznania ako „nová ekonomika“, projektový manažment, metódy transferu technológií, strategické plánovanie, teória ľudského kapitálu, manažment ľudských zdrojov, podnikateľské plány a ďalších oblastí, súvisiacich s inovačným procesom. Tvorivé a projektové vyučovanie uskutočňovať v spojitosti s praxou a na základe riešenia konkrétnych praktických problémov výrobných, verejných alebo neziskových organizácií.

Aktivity realizácie:

- Rozpracovanie zásad tvorivého a projektového vyučovania pre talentovaných študentov vysokých škôl
- Príprava jednotlivých študijných predmetov so zakomponovaním tvorivých a projektových metód vyučovania a individuálnej práce so študentmi
- Rozpracovanie nových študijných programov na základe tvorivých a projektových princípov vyučovania
- Uskutočnenie štátnej akreditácie nových študijných programov pre talentovaných študentov, založených na tvorivých a projektových princípoch vyučovania
- Rozpracovanie takých študijných predmetov ako projektový manažment, metódy transferu technológií, strategické plánovanie, teória ľudského kapitálu, manažment ľudských zdrojov, podnikateľské plány a pod. na základe tvorivých a projektových metód a ich zavedenie do vyučovania v rámci existujúcich študijných programov
- Nadviazanie väzieb medzi novými prvkami tvorivého a projektového vyučovania na vysokých školách a hospodárskymi potrebami regiónu v inováciách v mene konkrétnych podnikov a organizácií
- Vytváranie atraktívnych podmienok práce pre vysokokvalifikovaných a tvorivých pracovníkov výskumu a vývoja v podnikoch a organizáciách ako nástroj výchovy a odbornej profesionálnej orientácie mladých generácií

Navrhované pilotné akcie:

- Rozpracovanie programu jednoročného doplnkového tvorivého a projektového štúdia pre končiaci ročník II. stupňa vysokoškolského štúdia
- Výber skupiny študentov v II. stupni vysokoškolského štúdia a realizácia rozpracovaného programu

Navrhované projekty realizácie pre región:

Projekt študijného programu pre I. stupeň vysokoškolského štúdia „Inovačný manažment“ v rámci študijného odboru „Manažment“ – štrukturálne fondy MŠ SR; Európsky sociálny fond „Ľudské zdroje“.

○ Systémové opatrenie 2.5 - Celoživotné vzdelávanie v oblasti inovácií

Cieľ opatrenia:

Cieľom opatrenia a jeho aktivít je navrhnúť také formy a obsah celoživotného vzdelávania, ktoré zabezpečí kontinuálnu prípravu súčasných i budúcich účastníkov inovačného procesu a vytvorí v povedomí odbornej a laickej komunity pozitívny spoločenský imidž a uznanie ako samotných inovácií, tak aj ľudí - tvorcov inovácií a námetov - vedecko-výskumných pracovníkov, konštruktérov, rozvojových pracovníkov a pod.

Popis opatrenia:

Vytvorenie rozsiahleho systému celoživotného vzdelávania pre rôzne profesionálne a vekové kategórie populácie, založeného na zdôvodnení významu a úloh inovačnej činnosti pre hospodársku a spoločenskú prosperitu, na význame tvorivého a projektového vzdelania. Rozpracovanie jednotlivých programov celoživotného vzdelávania so zakomponovaním prvkov tvorivého a projektového vyučovania do ich obsahu.

Aktivity realizácie:

- rozpracovanie zásad tvorivého a projektového vyučovania v rámci celoživotného vzdelávania
- rozpracovanie a príprava jednotlivých študijných programov na základe tvorivých a projektových metód vyučovania pre potreby celoživotného vzdelávania odlišných vekových a kvalifikačno-vzdelanostných kategórií ľudí
- zdôvodnenie a návrh sústavy jednotlivých vyučovacích predmetov pre potreby celoživotného vzdelávania na základe tvorivých a projektových metód a zavedenie ich do vyučovania v rámci vytvorených študijných programov
- zosúladenie obsahu a foriem navrhovaného tvorivého a projektového vzdelávania skutočným potrebám regiónu v inováciách, požiadavkám konkrétnych výrobných podnikov a organizácií v regióne

Navrhované pilotné akcie:

- Rozpracovanie programu tvorivého a projektového vzdelávania pre pracovníkov výskumu a vývoja výrobných podnikov a iných výskumných a rozvojových organizácií
- Rozpracovanie programu tvorivého a projektového vzdelávania pre študentov stredných odborných škôl a gymnázií
- Rozpracovanie programu tvorivého a projektového vzdelávania pre laickú verejnosť

Navrhované projekty realizácie pre región:

- Projekt zriadenia regionálneho centra inovačného a projektového vzdelávania -štrukturálne fondy MŠ SR; Európsky sociálny fond „Ľudské zdroje“.

✓ 3.0 Kľúčový faktor „Transfer technológií a poznatkov“

Základom regionálneho rozvoja je hospodársky rast podnikov lokalizovaných na jeho území, vychádzajúci z inovácií realizovaných v týchto podnikoch. Kým veľké podniky majú vlastnú výskumnú základňu, respektíve si môžu objednať vývoj a tým aj dostatok inovačných námetov, malé a stredné podniky výskumom nedisponujú a preto celý inovačný systém regiónu je potrebné nastaviť tak, aby sa tok informácií, poznatkov a technológií plynulo dostával k týmto užívateľom. Táto veľkostná kategória podnikov však má afinitu k implementácii inovácií a väčšina malých podnikov má inovačné kapacity, ktoré však je potrebné rozvinúť. V súčasnosti medzi výskumom a malými podnikmi je medzera, vzájomná komunikácia viazne a tento nedostatok je potrebné preklenúť rôznymi nástrojmi.

⊙ Systémové opatrenie 3.1 - Zlepšenie informovanosti

Cieľ opatrenia:

Cieľom opatrenia je zlepšiť informovanosť malých a stredných podnikov o výskumno-vývojovej činnosti organizácií v Trenčianskom kraji a na druhej strane poskytovať informácie o potrebách podnikov na výskum a poskytovanie služieb na podporu inovácií.

Popis opatrenia:

V rámci rôznych prieskumov sa ukázalo, že poskytovanie informácií zo strany univerzít a výskumných organizácií o výstupoch z výskumných projektov je nedostatočné a podnikateľská sféra, najmä malé podniky nepoznajú výsledky výskumno-vývojovej činnosti. Opatrenie vedie k prijatiu rôznych aktivít, ktoré smerujú k vyššej informačnej otvorenosti zo strany tvorcov know-how - univerzít a výskumných inštitúcií.

Aktivity realizácie:

- Spracovanie štúdie zameranej na spôsoby účinnej informovanosti
- Úprava WEB stránok univerzít a výskumných organizácií – doplnenie o ponuky výskumno-vývojových výsledkoch a o ponuky služieb
- Uskutočnenie „kontaktných búrz ponúk a potrieb“ za účasti univerzít a výskumných inštitúcií a podnikov regiónu
- Vydanie publikácie o ponukách služieb a výstupov z vedecko-výskumnej činnosti

Navrhované pilotné akcie:

- Zorganizovanie burzy o ponukách a potrebách
- Vydanie publikácie o ponukách služieb a výstupov z vedecko-výskumnej činnosti

Navrhované projekty realizácie pre región:

- Zorganizovanie burzy so sprievodnou publikáciou

⊙ Systémové opatrenie 3.2 - Akcelerácia transferu poznatkov a technológií do praxe

Cieľ opatrenia:

Cieľom opatrenia je vytvoriť účinné nástroje na prenos poznatkov a technológií do praxe, najmä do malých a stredných podnikov. Existujúce formy transferu prehodnotiť a v prípade perspektívnosti zaradiť do regionálneho podporného systému.

Popis opatrenia:

Súčasná formy prepojenia výskumno-vývojových organizácií a podnikateľskej sféry sú nedostatočné, a preto je potrebné hľadať nové formy, ktoré tieto skupiny prepoja a urýchlia vzájomný tok aktivít. Nové formy spolupráce ako sú inovačné siete, technologické platformy, klastre, spoločné výskumno-vývojové pracoviská, kancelárie pre styk s priemyslom. Technologickí brokeri a výmeny pracovníkov by mali prenikať aj do Trenčianskeho kraja. Opatrenie by malo podporiť aj vytvorenie mechanizmov spätných väzieb zo strany podnikateľov späť na univerzity a pracoviská výskumu a vývoja.

Aktivity realizácie:

- Identifikácia možností zakladania sietí, platforiem a klastrov v Trenčianskom kraji + vytváranie platforiem a klastrov
- Lokalizácia služieb typu: strategické plánovanie, foresight, technologický marketing do regiónu
- Vytvorenie kompetenčných centier:
 - vytvorenie kompetenčného centra pre spracovateľský priemysel a progresívne materiály
 - vytvorenie kompetenčného centra aplikovaného výskumu a vývoja pre sektor polovodičových meničov, pohonov, robotických a mechatronických systémov
 - vytvorenie kompetenčného centra aplikovaného výskumu a vývoja pre oblasť „Produkty malotonážnej chémie, chemické špeciality, priemyselná ekológia“
 - vytvorenie kompetenčného centra aplikovaného výskumu pre sklo a progresívnu keramiku
- Založenie kompetenčných centier v oblasti záujmu regiónu:
 - cestovný ruch a kúpeľníctvo
 - biotechnológie
 - mechatronika
 - nanotechnológie
- Vytvorenie brokerských centier (pracoviská pre styk s priemyslom)
- Zakladanie pracovísk transferu vo výskumných inštitúciách
- Príprava a realizácia schémy „spin-off“

Navrhované pilotné akcie:

- Vytvorenie kompetenčných centier
- Schéma vytvárania nových inovatívnych firiem

Navrhované projekty realizácie pre región:

- Kompetenčné centrá – štrukturálne fondy MH SR - OP KaHR
- Projekt SPIN – štrukturálne fondy MŠ SR - OP VaV

⊙ Systémové opatrenie 3.3 - Zvýšenie absorpcie podnikateľskej sféry

Ciel' opatrenia:

Zlepšiť schopnosť identifikovať nové svetové a európske trendy rozvoja a rozvinúť ich v rámci firiem takým spôsobom, aby sa dosiahol rýchlejší a intenzívnejší rast firiem. Skrátiť proces vytvárania inovácií v podnikoch.

Popis opatrenia:

Realizáciou opatrenia sa zvýši informovanosť malých a stredných podnikov o nových procesoch a produktoch vo svete. Účasťou v medzinárodných projektoch firmy získajú nielen finančné prostriedky a schopnosť riešiť sofistikované projekty, ale zapoja sa do medzinárodnej del'by know-how v oblasti inovačných procesov. Účasť v technologických platformách a klastroch vytvorí podnikom nové podnikateľské možnosti, externý tlak ich povedie ku skráteniu inovačných cyklov a k zvýšeniu schopnosti využívať nové postupy a metódy. Pomocou externého prostredia sa vytvorí možnosť predikovať ekonomickú efektívnosť inovačného prostredia vo firmách a regióne a usmerňovať ho v prospech rozvoja firiem. Rôznymi manažérskymi nástrojmi, ako je napríklad benchmarking a riadenie kvality sa ďalej rozvinú inovačné kapacity podnikov.

Aktivity realizácie:

- Zapájanie firiem regiónu do národných a medzinárodných projektov smerujúcich k zavedeniu nových technológií a produktov
- Vytváranie medzinárodných prepojení s firmami v zahraničí
- Vznik klastrov a technologických platforiem
- Spracovanie štúdie o bariérach inovatívneho podnikania v regióne
- Zakladanie pracovísk transferu v podnikoch
- Poskytovanie poradenstva o ekonomickej efektívnosti v oblasti implementácie nových metód riadenia, nových procesov a informatizácie
- Uskutočňovanie benchmarkingových štúdií
- Upgrade vedomostí (celoživotné vzdelávanie)
- Implementovanie systémov riadenia kvality

Navrhované pilotné akcie:

- Etablovanie klastrov a technologických platforiem

Navrhované projekty realizácie pre región:

- Do januára 2008 RIS INSTIT, po tomto termíne samostatné projekty financované zo štrukturálnych fondov EU.

✓ 4.0 Kľúčový faktor „Podporná regionálna inovačná štruktúra“

Rozvoj inovácií v regióne je podmienený aktívne fungujúcou sieťou sprostredkujúcich organizácií, ktoré podporujú transfer poznatkov z inštitúcií tvoriacich know-how do malých a stredných podnikov. Existencia týchto inštitúcií však nie je jedinou podmienkou, ale ako ukazujú analýzy, táto sieť musí navzájom komunikovať, koordinovať aktivity, spolupracovať, dopĺňať sa a vyplňať priestor pri uspokojovaní potrieb inovujúcich podnikov. Požiadavky podnikov predstavujú široký rozsah potrieb – začínajú od všeobecného poradenstva až po sofistikovanejšie formy, ako je napríklad viaczdrojové financovanie projektov, tvorba platforiem, klastrov a prienik na náročné trhy. Poradenstvo kombinované s financovaním projektov vytvára silnú synergiu a vedie k úspešnému rozvoju podnikov na báze inovácií.

◉ **Systémové opatrenie 4.1 - Realizácia podporných finančných schém**

Cieľ opatrenia:

Cieľom opatrenia je vytvoriť podmienky pre čerpanie finančných prostriedkov podľa rôznych schém za účelom realizácie inovatívnych projektov v malých a stredných podnikoch lokalizovaných v kraji.

Popis opatrenia:

Nedostatok vlastného kapitálu a absencia rôznych finančných fondov spôsobujú nízku mieru inovácií v podnikoch kraja. Z uvedeného dôvodu finančné schémy podporia transfer poznatkov do podnikov a napomôžu realizácii inovačných riešení, čím sa dospeje k ich vyššej konkurenčnej výhode, získaniu nových trhov a reštrukturalizácii charakteru podnikov regiónu smerom k vyššej pridanej hodnote a vyššej produktivite.

Aktivity realizácie:

- Príprava modelov finančných schém na podporu inovatívneho podnikania
- Vytvorenie databázy (pipeline) firiem vhodných pre rizikové financovanie
- Rozšírenie poskytovania financií prostredníctvom mikropôžičkových schém, ktoré prevádzkuje BIC Prievidza, RPIC Trenčín a RPIC Považská Bystrica.
- Poskytovanie väčšieho objemu mikropôžičiek s vyššími objemami na jednotlivé projekty
- Realizácie kampane na podporu financovania prostredníctvom zárodkového a rozvojového fondu
- Vydanie publikácií o rizikovom financovaní
- Zriadenie regionálneho predzárodkového a zárodkového fondu
- Zriadenie regionálneho rozvojového fondu
- Podpora implementácie nových technológií a produktov
- Podpora transformácie výstupov výskumu a vývoja na komerčné produkty
- Periodické analýzy stavu rozvoja finančných nástrojov v regióne

Navrhované pilotné akcie:

- Regionálny mikropôžičkový systém
- Regionálny inovačný fond (predzárodkový a zárodkový)
- Modely finančných schém na podporu inovatívneho podnikania v Trenčianskom kraji

Navrhované projekty realizácie pre región:

- Systém financovania inovačných projektov v Trenčianskom kraji

◉ **Systémové opatrenie 4.2-Vybudovanie inštitucionálnej regionálnej infraštruktúry**

Cieľ opatrenia:

Vybudovať sieť inštitúcií, ktoré zabezpečia služby pre podporu rozvoja inovatívnych firiem v regióne.

Popis opatrenia:

V regióne je niekoľko inštitúcií, ktoré limitovane poskytujú služby. Ich počet a rozsah služieb nepokrýva požiadavky, ktoré definovali podnikatelia a ich neexistencia je bariérou ich rozvoja. Rozsah služieb takisto zaoštráva za európskym štandardom - to znamená, že v regióne nie sú

k dispozícii a malí a strední podnikatelia sa o ne musia uchádzať mimo regiónu (väčšinou v Bratislave), respektíve v zahraničí alebo sa musia zaoberať bez nich, čo je určité obmedzenie v ich aktivitách.

Opatrenie smeruje k vybudovaniu siete inštitúcií v kraji, ktoré svojimi službami prispievajú k ekonomickému rastu regiónu.

Aktivity realizácie:

- Zriadenie Regionálneho inovačného centra (RIC) zodpovedného za koordináciu rozvoja inovácií v Trenčianskom kraji
- Zriadenie jednotlivých nástrojov tvoriacich regionálnu podpornú infraštruktúru:
 - vedecko-technologický park
 - sieť inkubátorov (1 x Trenčín, 3 x okresné póly rastu)
 - sieť kompetenčných centier
 - sieť technologických centier
 - outsourcingové centrum (ASP centrum)
 - školiace centrum pre malé a stredné podniky
 - centrum pre celoživotné vzdelávanie
 - brokerské centrum pri Trenčianskej univerzite
 - podpora vzniku špecializovaných laboratórií

Navrhované pilotné akcie:

- Zriadenie RIC
- Vybudovanie vedecko-technologického parku, ktorého súčasťou bude:
 - inkubátor
 - technologické inovačné centrum
 - technologické centrá pre inovatívne podniky
 - centrum inovácií produktov
 - laboratória
 - skúšobne
- Zriadenie školiaceho centra pre malé a stredné podniky
- Zriadenie outsourcingového centra (ASP centrum)

Navrhované projekty realizácie pre región:

- Zriadenie a nábeh činnosti Regionálneho inovačného centra – MH SR, MPSVaR
- Vybudovanie Vedecko-technologického parku – MH SR, Trenčiansky samosprávny kraj, mesto Trenčín
- Zriadenie školiaceho centra pre MSP – TRK SOPK
- Zriadenie outsourcingového centra – MH SR, TnUAD, BITERAP

✓ Zhrnutie navrhovaných systémových opatrení

V tabuľke č. 10 sa nachádza celkový prehľad kľúčových faktorov inovačného rozvoja, systémové opatrenia a ciele opatrení. Súhrn aktivít vedie k naplneniu rozvojovej vízie strategického rozvoja inovácií v Trenčianskom kraji.

Tabuľka č. 10: Prehľad navrhovaných systémových opatrení

Kľúčový faktor	Systémové opatrenie	Ciele opatrení
1. Inovačná politika a proinovačná kultúra	Systémové opatrenie 1.1 Podpora proinovačnej kultúry	Neustále vytvárať a udržiavať pozitívny postoj k inováciám v regióne. Cieľom opatrenia je informovať, presvedčať a podporovať inovačné aktivity v regióne a dospieť k regionálnemu poznaniu a presvedčeniu, že inovácie v regióne prispejú k rozvoju.
	Systémové opatrenie 1.2 Tvorba inovačných politík a implementácia inovácií do strategických dokumentov regiónu	Zabezpečiť riadenie inovácií na najvyššej regionálnej úrovni cestou strategických rozvojových dokumentov
2. Vedomostná základňa a rozvoj ľudských zdrojov	Systémové opatrenie 2.1 Výskumná základňa ako nositeľ námetov pre inovácie	Cieľom opatrenia je vytvorenie podmienok pre optimálne využitie potenciálu výskumnej základne regiónu ako stimulujúceho faktora inovačného rozvoja.
	Systémové opatrenie 2.2 Duševné vlastníctvo – zdroj pre nové inovácie	Cieľom opatrenia je zmeniť súčasnú kultúru podnikov a poukázať na význam duševného vlastníctva v podnikaní. Zároveň je potrebné vybudovať systém na identifikáciu duševného vlastníctva v podnikoch formou špecifického auditu a formulovať a stratégiu duševného vlastníctva podniku.
	Systémové opatrenie 2.3 Zvýšenie atraktívnosti regiónu pre mladých výskumníkov a podnikateľov	Stabilizovať mladých výskumných pracovníkov, najmä doktorandov, a kvalitných inžinierskych pracovníkov v podnikoch, resp. vytvoriť podmienky pre príchod mladých odborníkov z iných regiónov.
	Systémové opatrenie 2.4 Proinovačný vzdelávací systém	Cieľom opatrenia je uskutočniť také zmeny vo vzdelávacom systéme na úrovni druhého a tretieho stupňa vysokoškolského vzdelania, ktoré umožnia naštartovať prechod od dominantne používaného klasického mentorského prístupu k vzdelávaniu k modernému, tvorivému a projektovému a zároveň vytvoria u mladej generácie ľudí pozitívny vzťah k tvorivej činnosti a tvorbe inovácií.
	Systémové opatrenie 2.5 Celoživotné vzdelávanie v oblasti inovácií	Cieľom opatrenia a jeho aktivít je navrhnuť také formy a obsah celoživotného vzdelávania, ktoré zabezpečí kontinuálnu prípravu súčasných i budúcich účastníkov inovačného procesu a vytvorí v povedomí odbornej a laickej komunity pozitívny spoločenský imidž a uznanie ako samotných inovácií, tak aj ľudí - tvorcov inovácií a námetov - vedecko-výskumných pracovníkov, konštruktérov, rozvojových pracovníkov a pod.

3. Transfer technológií a poznatkov	Systémové opatrenie 3.1 Zlepšenie informovanosti	Zlepšiť informovanosť malých a stredných podnikoch o výskumno-vývojovej činnosti organizácií v Trenčianskom kraji a na druhej strane poskytovať informácie o potrebách podnikov na výskum a poskytovanie služieb na podporu inovácií.
	Systémové opatrenie 3.2 Akcelerácia transferu poznatkov a technológií do praxe	Vytvoriť účinné nástroje na prenos poznatkov a technológií do praxe, najmä do malých a stredných podnikov. Existujúce formy transferu prehodnotiť a v prípade perspektívnosti zaradiť do regionálneho podporného systému
	Systémové opatrenie 3.3 Zvýšenie absorpcie podnikateľskej sféry	Zlepšiť schopnosť identifikovať nové svetové a európske trendy rozvoja a rozvinúť ich v rámci firiem takým spôsobom, aby sa dosiahol rýchlejší a intenzívnejší rast firiem. Skrátiť proces inovácií v podnikoch.
4. Podporná regionálna inovačná štruktúra	Systémové opatrenie 4.1 Realizácia podporných finančných schém	Vytvoriť podmienky pre čerpanie finančných prostriedkov podľa rôznych schém za účelom realizácie inovatívnych projektov v malých a stredných podnikoch lokalizovaných v kraji.
	Systémové opatrenie 4.2 Vybudovanie inštitucionálnej regionálnej infraštruktúry	Vybudovať sieť inštitúcií, ktoré zabezpečia služby pre podporu rozvoja inovatívnych firiem v regióne.

12. Implementácia Regionálnej inovačnej stratégie

Z hľadiska implementácie regionálnej inovačnej stratégie a jej jednotlivých aktivít a projektov navrhujeme jej schválenie ako dlhodobého strategického rozvojového dokumentu pre trenčiansky región zastupiteľstvom TSK.

Navrhované opatrenia ako aj samotná stratégia sú v súlade s rozvojovými strategickými dokumentmi na vyššej ako regionálnej úrovni. Pre všetky navrhované projekty existujú finančné schémy pre ich budúce financovanie.

V priebehu implementácie je nevyhnutné uskutočňovať pravidelný monitoring vybraných ukazovateľov, ktoré poskytujú obraz o napredovaní implementácie a plnení jednotlivých cieľov stratégie.

Z hľadiska riadenia inovácií v regióne navrhujeme zriadenie regionálneho inovačného centra v súlade s navrhovanou koncepciou MH SR, aby bolo zabezpečené pokračovanie inovačných aktivít do budúca.

12.1 Prepojenie RIS na iné strategické dokumenty

Regionálna inovačná stratégia je stratégiou, ktorá je určená pre Trenčiansky samosprávny kraj a vychádza z podmienok, ktoré tento kraj reprezentujú. Napriek tomu, je prepojená so stratégiami, ktoré sa zaoberajú inováciami a sú schválené na vyššej ako regionálnej úrovni (národnej, európskej). Tento súlad je potrebný z dôvodu čerpania podpory na jednotlivé opatrenia a projekty z národnej, respektíve európskej úrovne.

Cieľom definovania regionálnej inovačnej stratégie pre trenciansky región bolo aj previazanie tohto dokumentu a jednotlivých priorít s dokumentmi, ktoré sú spracované na národnej úrovni. V súčasnosti za takýto dokument možno považovať **Národný strategický a referenčný rámec SR 2007 – 2013**. Vzhľadom na problematiku inovácií je to predovšetkým operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast (OP KaHR). Tento OP je dôležitý nielen z hľadiska navrhovaných opatrení, ale najmä z hľadiska ich budúceho financovania a financovania navrhovaných pilotných akcií. Ďalším dôležitým zdrojom financovania je operačný program Výskum a vývoj (OP VaV). Tento operačný program je z pohľadu inovácií dôležitý najmä pre vedecko-výskumné organizácie a Trenčiansku Univerzitu Alexandra Dubčeka ako nástroj pre rozvoj ich vedecko-výskumného potenciálu.

Predkladaná regionálna inovačná stratégia je v súlade s dokumentom **„Stratégia rozvoja konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010, Lisabonská stratégia pre Slovensko“**.

Stratégia rozvoja konkurencieschopnosti do roku 2010 obsahuje 4 prioritné rozvojové oblasti:

- Ľudské zdroje a vzdelávanie
- Informačná spoločnosť
- Podnikateľské prostredie
- Veda, výskum a inovácie

Tieto prioritné oblasti sa čiastočne prekrývajú s jednotlivými systémovými opatreniami navrhovanými v dokumente regionálnej inovačnej stratégie.

Štrukturálne fondy a operačné programy Konkurencieschopnosť a hospodársky rast a Výskum a vývoj nie sú jediným predpokladaným zdrojom financovania jednotlivých pilotných projektov. Predpokladáme čerpanie finančných prostriedkov takisto z OP Vzdelávanie pod gesciou Ministerstva školstva SR.

Ďalším potenciálnym zdrojom financovania v budúcnosti je 7. rámcový program Európskej únie a takisto Rámcový program pre konkurencieschopnosť a inovácie (CIP).

Obidva tieto programy sú otvorené na participáciu aj podnikateľským subjektom, ba dokonca tento moment je priamo deklarovaný ako záujem Európskej komisie. Podobne ako pri naplňaní cieľov regionálnej inovačnej stratégie je snahou:

- Zvýšiť znalostnú úroveň podnikov na báze účasti podnikov na výskumno-vývojových projektoch a na uľahčení transferu poznatkov a technológií
- Zvýšiť konkurencieschopnosť podnikov na báze inovácií

Tieto strategické ciele sú plne zhodné s cieľmi Inovačnej stratégie SR na roky 2007 – 2013. Okrem zjavnej výhody zo zapojenia sa do európskeho priestoru a získania know-how, môžu účastníci projektov čerpať aj časť finančných prostriedkov na krytie nákladov. Táto možnosť môže čiastočne eliminovať nedostatok prostriedkov zo štátneho rozpočtu. Snahou projektového tímu RIS INSTIT je po skončení projektu informovať podnikateľskú verejnosť o možnostiach zapojenia sa do týchto programov formou rozličných seminárov, konzultácií, ako aj zriadením špecializovaného webového portálu.

✓ 12.2 Akčný plán pilotných akcií

K naplneniu dlhodobých cieľov je potrebné kráčať postupnými krokmi. Regionálna inovačná stratégia je len prvým krokom k dosiahnutiu dlhodobých cieľov a priorit.

Zo systémových opatrení vyplývajú jednotlivé akcie a projekty na podporu inovačného rozvoja. Pre potreby spracovania Regionálnej inovačnej stratégie sme akcie a projekty rozdelili do dvoch skupín:

- Skupina akcií s realizáciou v období rokov 2007 – 2009
- Skupina akcií s realizáciou v období rokov 2010 – 2013

Tieto akcie možno označiť za míľniky, ktorých cieľom je postupne napĺňať dlhodobé ciele a priority RIS. Krátkodobé ciele alebo míľniky možno definovať nasledovne:

1. Inovačný rozvoj regiónu sa bude uskutočňovať na základe regionálnej inovačnej stratégie, ktorá bude súčasťou rozvojových dokumentov Trenčianskeho kraja
2. Inštitúcie a organizácie trenčianskeho regiónu sa budú zapájať do inovačných projektov a programov a zvýši sa absorpčná kapacita regiónu na 80 percent z hľadiska domácich a európskych programov a projektov
3. Vzdelávací systém v Trenčianskom kraji bude reagovať na požiadavky hospodárskej praxe
4. Väčšina podnikov Trenčianskeho kraja bude kontinuálne inovovať výrobný proces, produkty alebo služby
5. Výrazne sa zvýši konkurencieschopnosť podnikov regiónu a zabezpečí sa rozšírenie ich trhov aj mimo región a do zahraničia
6. V roku 2015 bude plne dobudovaná inštitucionálna regionálna inovačná štruktúra
7. Región sa stane špičkovým slovenským regiónom v oblasti inovácií

V nasledujúcich tabuľkách sú vymenované jednotlivé navrhované pilotné akcie pre obe obdobia.

Tabuľka č. 11: Prehľad navrhovaných akcií v období 2007 - 2009

Prehľad akcií s realizáciou v období 2007 - 2009	
Pilotné akcie	Systémové opatrenie
Zriadenie Regionálneho inovačného centra (RIC)	4.2
Zriadenie WEB stránky o regionálnej inovácií	1.1
Ocenenie najlepších inovatívnych firiem a projektov	1.1
Zorganizovanie konferencie o regionálnom rozvoji na báze inovácií	1.1
Spracovanie prehľadu existujúcich programov na úrovni EÚ a SR, ktoré sú zamerané na inovácie, transfer technológií a poznatkov a znalostnú ekonomiku	1.2
Zorganizovanie Informačných dní o programoch EÚ a SR	1.2
Založenie Centra inovačného rozvoja v rámci budovania regionálnej podpornej infraštruktúry	2.1

Vypracovanie projektu rozvoja materiálo-technickej infraštruktúry a ľudských zdrojov v rámci výskumných pracovísk vysokoškolského, štátneho a súkromného sektora	2.1
Príprava a vydanie odborných podkladov, týkajúcich sa stratégie duševného vlastníctva podnikateľských subjektov.	2.2
Výmenné pracovné pobyty mladých expertov v rámci EÚ	2.3
Vytvorenie kompetenčných centier v súlade s OP KaHR	3.2
Schéma vytvárania nových inovatívnych firiem	3.2
Etablovanie klastrov, sietí a technologických platforiem	3.3
Modely finančných schém na podporu inovatívneho podnikania v Trenčianskom kraji	4.1
Regionálny mikropôžičkový systém	4.1
Regionálny inovačný fond (predzárodkový)	4.1
Vybudovanie vedecko-technologického parku, ktorého súčasťou bude: <ul style="list-style-type: none"> • Podnikateľský inkubátor • Vedecko-technologický park 	4.2
Zriadenie outsourcingového centra (ASP centrum)	4.2

Tabuľka č. 12: Prehľad navrhovaných akcií v období 2010 – 2013

Prehľad akcií s realizáciou v období 2010 - 2013	
Pilotné akcie	Systémové opatrenie
Twinningové programy pre mladých doktorandov	2.3
Vytvorenie kompetenčných centier	3.2
Etablovanie klastrov a technologických platforiem	3.3
Regionálny inovačný fond (predzárodkový)	4.1
Dobudovanie vedecko-technologického parku, ktorého súčasťou bude: <ul style="list-style-type: none"> • Technologické centrá • Centrum inovácií produktov • Laboratória • Skúšobne 	4.2
Vybudovanie 3 inkubátorov	4.2
Zriadenie školiaceho centra pre malé a stredné podniky	4.2

Ako vidno pre jednotlivé systémové opatrenia je navrhnuté množstvo pilotných akcií. Je samozrejmé, že nie všetky možno realizovať okamžite, mnohé nadväzujú na rozbeh iných pilotných akcií. V budúcich obdobiach je preto dôležité definovať riešiteľské tímy pre realizáciu jednotlivých pilotných projektov. Riešiteľský tím RIS INSTIT má ambíciu v spolupráci s Trenčianskym samosprávnym krajom pokračovať v príprave a realizácii týchto projektov. V súčasnosti však nie je možné stanoviť presný časový harmonogram ich realizácie.

Ako kľúčové pilotné projekty sa javia projekty schválené riadiacim výborom projektu:

- Vybudovanie vedecko-technologického parku a výskumného a inovačného centra
- Založenie školiaceho centra pre malé a stredné podniky
- Podpora vzniku inovatívnych klastrov

Navrhované pilotné projekty majú investičnú aj neinvestičnú povahu. Pre rozvoj regiónu sú nevyhnutné projekty oboch typov. Vedecko-technologický park sa javí ako základný nástroj podpornej inovačnej infraštruktúry v regióne, ktorý ponúka služby MSP. Jeho súčasťou by okrem iného mali byť:

- podnikateľský inkubátor, v ktorom sa nachádzajú priestory a technické vybavenie zamerané na vytváranie priaznivého a podporného prostredia pre začínajúcich podnikateľov
- technologické inovačné centrum pre inovácie vo vybraných odboroch (technicky vybavené high-tech uzlami), vrátane regionálneho vzdelávacieho a poradenského centra pre podnikateľov a ASP (Application Service Provision) centra, ktoré bude prevádzkovať špičkovú informačno-komunikačnú techniku a aplikácie pre IT podporu MSP
- technologické centrá pre umiestnenie špičkových inovatívnych firiem (vrátane úspešných firiem z podnikateľského inkubátora) na princípe nájmu priestorov a predaja služieb

Takáto štruktúra VTP by mala zabezpečiť trvalú udržateľnosť tohto projektu. Projekt vedecko-technologického parku bol navrhnutý do zásobníka projektov pre programové obdobie 2007 – 2013 spolu z ďalšími 6 projektmi. Financovanie tejto pilotnej akcie by malo byť uskutočnené v rámci operačného programu konkurencieschopnosť a hospodársky rast (OP KaHR).

V súvislosti s budovaním vedecko-technologického parku bola spracovaná architektonicko-urbanistická štúdia VTP Trenčín ako základná projektová príprava pre vypracovanie žiadosti na finančnú podporu realizácie zo štrukturálnych fondov.

VTP bude pre firmy regiónu integrovať vysoko produktívne a investične náročné technológie pre laboratória, skúšobné pracoviská a pracoviská high-tech uzlov pre výrobné kooperácie, ktoré sú v regióne deficitné a pre malých a stredných podnikateľov takmer nedostupné. Malí a strední podnikatelia sú odkázaní na partnerstvo pri presadzovaní sa v globálnom konkurenčnom prostredí nielen v oblasti služieb, ale aj priamej kooperácie v oblasti aplikovaného výskumu a vývoja, v skúšobníctve i vo výrobe. Svojím technickým vybavením bude VTP Trenčín dopĺňať technologicko-výrobné zariadenia firiem tak, aby aj v prípade získanej špičkovej zákazky mohli zabezpečiť všetky potrebné výrobné operácie a tým uspokojiť objednávateľa. To bude podporovať konkurenčnú schopnosť firiem regiónu a nepriamo aj zamestnanosť v regióne.

V súvislosti s budúcim projektom vedecko-technologického parku je dôležité prehĺbenie spolupráce medzi mestom Trenčín, na ktorého území by park mal byť situovaný, Trenčianskym samosprávnym krajom a Trenčianskou Univerzitou Alexandra Dubčeka. Konsenzus v ďalšom smerovaní regiónu je pre úspešnú implementáciu regionálnej inovačnej stratégie kľúčový.

✓ 12.3 Monitoring vybraných indikátorov

Súčasťou implementácie RIS v trencianskom regióne je aj hodnotenie jej úspešnosti s cieľom zistiť ako sa skutočný stav odlišuje od toho, ktorý bol stanovený pri definovaní stratégie. Navrhujeme inovačnú stratégiu prehodnotiť každé tri roky (v rokoch 2010 a 2013), pretože východiskové podmienky sa stále zlepšujú a vyžadujú nové vstupy. Región sa stáva vývozcom know-how a zvyšuje sa atraktivita regiónu pre jej ekonomické a sociálne podmienky.

Preto navrhujeme uskutočniť monitoring vybraných ukazovateľov, ktorý poskytne pravdivý obraz o realite, v ktorej sa región v inovačných procesoch pohybuje. Následne po uskutočnení tohto monitoringu a porovnania parametrov so schválenou stratégiou (RIS), by tieto mali byť premietnuté do novej stratégie, ktorá by prehodnocovala ciele a ich naplnenie z pohľadu súčasnej regionálnej inovačnej stratégie.

Tabuľka č. 13: Vybrané monitorovacie ukazovatele pre hodnotenie implementácie RIS

Monitorovacie ukazovatele	Stav v roku 2007	Cieľový stav	
		Stav v roku 2010	Stav v roku 2015
Počet „high-tech“ firiem v regióne	5%	7%	11%
Podiel obratu „high-tech“ firiem v regióne	4%	9%	15%
Počet „medium to high-tech“ firiem v regióne	39%	40%	52%
Podiel obratu „medium to high-tech“ firiem v regióne	19%	25%	55%
Zamestnanci VV spolu (fyz. osoby)	1 178 (31.12.2005)	1200	1440
Zamestnanci VV v podnikateľskom sektore a v súkromnom neziskovom sektore	902 (31.12.2005)	940	1050
Počet zamestnancov výskumu v štátnom (vládnom) sektore a sektore vysokých škôl	276 (31.12.2005)	300	390
Počet pracovníkov v organizáciách na podporu inovácií / časový ekvivalent	14/10	35/25	82/65
Pomer úrovne HDP/obyvateľa k priemeru EÚ	47,3%	50,0%	62,3%
Počet novovytvorených pracovných miest v kraji	-	5 000	12 300

V priebehu implementácie regionálnej inovačnej stratégie, by mali byť pripravené jednotlivé pilotné projekty v dvoch etapách ako bolo navrhnuté, ktoré budú postupne dopĺňať v tej dobe existujúce inovačné mechanizmy.

✓ 12.4 Riadenie implementácie RIS

Z pohľadu implementácie regionálnej inovačnej stratégie až do roku 2013, respektíve aj do ďalších rokov, je dôležité zabezpečiť riadenie a koordináciu všetkých činností a projektov.

Z hľadiska riadenia inovácií v regióne navrhujeme zriadenie **Regionálneho inovačného centra (RIC)**. RIC možno považovať v podmienkach TSK za konkrétny nástroj, ktorý bude mať charakter vedecko-technologického parku, s prepojením na podnikateľské inkubátory a školiace centrum pre MSP. Táto prioritná úloha je dôležitá z pohľadu zabezpečenia pokračovania inovačných aktivít do budúcnosti. RIC nesmie zostať v rovine formálnej, ale musí byť fungujúcou inštitúciou s vlastnými právomocami, schopnou koordinovať jednotlivé inovačné aktivity. V opačnom prípade sa budú dlhodobé ciele a priority regionálnej inovačnej stratégie plniť len veľmi ťažko.

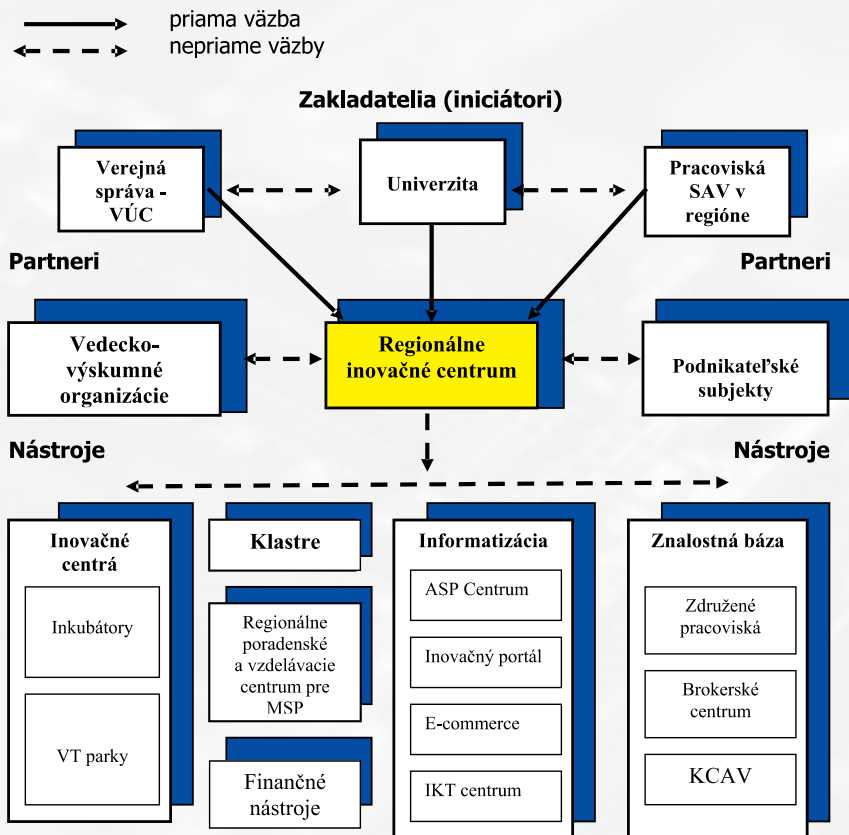
Hlavnými činnosťami združenia RIC by mali byť:

- a) Napĺňanie opatrení vyplývajúcich z projektu Rozvoj a implementácia regionálnej inovačnej stratégie v trencianskom regióne
- b) Správa podnikateľských inkubátorov a poskytovanie služieb pre začínajúcich podnikateľov v spolupráci so špecializovanými právnickými či fyzickými osobami
- c) Správa vedecko-technických parkov a centier rozvoja ľudských zdrojov a transferu technológií ako podpory zvýšenia intenzity, kvality a rýchlosti šírenia inovácií a transferu technológií do hospodárskej praxe
- d) Poradenstvo pri zoskupovaní firiem do klastrov a pri budovaní ich siete a infraštruktúry ako základu stratégií regionálneho rozvoja
- e) Poradenstvo pri získavaní grantov a dotácií najmä pre začínajúce podnikateľské subjekty v oblasti podpory inovácií a projektov výskumu a vývoja
- f) Nadväzovanie kontaktov s investormi
- g) Účasť na správe fondu pre začínajúce podnikateľské subjekty
- h) Podpora a vyhľadávanie podnikateľských inovačných aktivít v regióne, sústredovanie ekonomického a koordinácia inovačného potenciálu, expertné poradenské činnosti na finančné, marketingové, správne a technické záležitosti podnikania, zriaďovanie nadväzujúcich služieb, spracovanie a vyhodnocovanie podnikateľských projektov a obchodných plánov pre zakladanie malých a stredných firiem

Regionálne inovačné centrum by malo byť priamo prepojené na pripravovaný vedecko-technologický park a iné inovačné nástroje. V súčinnosti s jednotlivými firmami v regióne by malo podporovať vznik nových inovatívnych klastrov, ktorých **synergický efekt** by sa v súčinnosti s VTP ešte zvýšil.

Organizačné väzby pôsobenia RIC Trenčín vo väzbe na VTP Trenčín, univerzity, vedeckovýskumné organizácie, ústavy SAV, podnikateľské subjekty a klastre je vidieť na nasledujúcej schéme:

Obr. č. 10: Koordinačná úloha RIC v podpore inovačných procesov v regióne

Ako vyplýva z predchádzajúceho obrázku, zakladateľmi regionálneho inovačného centra (RIC) by sa mali stať VÚC ako predstaviteľ orgánov verejnej správy, Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka a regionálne pracoviská Slovenskej akadémie vied (SAV). RIC následne s partnermi, ktorými sú podnikateľské subjekty a vedeckovýskumné organizácie, participujú na založení a riadení jednotlivých inovačných nástrojov, ktoré sú zobrazené na obrázku č. 10.

Regionálne inovačné centrum by sa po svojom založení stalo nosným riešiteľom pilotných projektov a koordinátorom inovačných nástrojov v Trenčianskom regióne, ako aj možným iniciátorom ďalších inovatívnych projektov slúžiacich pre potreby regiónu.

Záver

Podobne ako jednotlivé podniky aj Trenčiansky samosprávny kraj je v súčasnosti vystavený konkurenčnému tlaku zo strany ostatných európskych regiónov. Jeho konkurencieschopnosť v porovnaní s inými slovenskými, ale aj európskymi regiónmi, nie je vysoká. Na zmenu tejto nelichotivej situácie je preto potrebná cieľovo orientovaná stratégia rozvoja regiónu.

Predložený dokument je výstupom práce na projekte „Rozvoj a implementácia regionálnej inovačnej stratégie v trencianskom regióne“. Tento projekt mal za cieľ vypracovať stratégiu regiónu, ktorá by zdôrazňovala význam inovácií pre rast jeho konkurencieschopnosti. Táto stratégia je výsledkom 3-ročného úsilia celého projektového tímu a spracovania niekoľkých štúdií, ktoré slúžili ako východisková báza údajov pre návrh konkrétnych opatrení.

Dokument prezentuje navrhované systémové opatrenia v oblasti inovácií. Tieto sú zhrnuté do 4 kľúčových oblastí rozvoja inovácií v Trenčianskom samosprávnom kraji:

- 1. Inovačná politika a proinovačná kultúra**
- 2. Vedomostná základňa a rozvoj ľudských zdrojov**
- 3. Transfer technológií a poznatkov**
- 4. Podporná regionálna inovačná štruktúra**

Jednotlivé nástroje a opatrenia sa opierajú o fungujúce modely podpory inovácií v iných regiónoch Európskej únie, ale zároveň prihliadajú na špecifiká a podmienky Trenčianskeho samosprávneho kraja a odzrkadľujú požiadavky podnikateľských subjektov pôsobiacich v regióne.

Regionálna inovačná stratégia je len prvým predpokladom k budovaniu vyváženej regionálnej ekonomiky. Na jej základe by v nasledujúcom programovacom období rokov 2007 – 2013 mali do regiónu prúdiť nové projekty a s nimi i nové zahraničné investície, ktoré láka atraktívne podnikateľské prostredie, politická podpora podnikania a vyhovujúca infraštruktúra.

Veríme, že regionálna inovačná stratégia sa po schválení zastupiteľstvom trencianskeho samosprávneho kraja stane jedným z jeho základných strategických rozvojových dokumentov, a že na jeho základe budú napĺňané jednotlivé priority a pilotné projekty.

Prílohy

Prílohy

Porovnanie rozvojového a zotravného scenára podľa jednotlivých faktorov rozvoja inovácií

Faktory rozvoja inovácií	Rozvojový scenár – „zornička a večernica“	Zotravný scenár – „čierma diera“
	<p>Očakávaný vývoj (2015)</p> <ul style="list-style-type: none"> Hlavnou hnacou silou ekonomického a sociálneho rozvoja sú inovácie Inovačná stratégia, politiky a aktivity sú súčasťou hlavných rozvojových dokumentov Trenčianskeho kraja V kraji prebieha dialóg s cieľom trvalo udržateľného konsenzu o smeroch a politikách v oblasti inovácií Väčšina inštitúcií v kraji má zásadný prínos inovatívnej postoj Podniky, univerzity, inštitúcie majú prospech z rozvoja inovácií v kraji 	<p>Očakávaný vývoj (2015)</p> <ul style="list-style-type: none"> Inovácie nie sú považované za rozvojový impulz regiónu Dokumenty o rozvoji inovácií nepatria medzi základné rozvojové dokumenty Nepodarí sa udržať regionálny konsenzus o inováciách Podpora inováciám má skôr deklaratívny a formálny charakter Podniky a akademická sféra nie je dostatočne presvedčená o potrebe inovácií
<p>Vedomostná základňa a rozvoj ľudských zdrojov</p>	<ul style="list-style-type: none"> Zvýši sa počet výstupov VaV, ktoré sa dajú transferovať do praxe Zvýši sa objem podaných a prijatých patentov a zvýši sa záujem o obchodovanie s nimi Nedostatok absolventov technických a prírodovedných škôl a fakúlt bude nadálej pretrvávajúť, ale nebude tak vypuklý Zlepší sa úroveň absolventov stredných odborných škôl a univerzít Podiel absolventov celoživotného vzdelávania sa výrazne zvýši 	<ul style="list-style-type: none"> Ochrana duševného vlastníctva nie je primárnou potrebou v inovačnom procese a finančné prínosy ich predajom/nákupom sú nízke. Nedostatok absolventov technických a prírodovedných škôl a fakúlt Pre prax nedostatočne pripravení absolventi stredných a vysokých škôl Dodatkové vzdelávanie sa uskutočňuje mimo regiónu, prezenčne, resp. diaľnične
<p>Transfer technológií a znalostí</p>	<ul style="list-style-type: none"> Univerzity a výskumné organizácie budú orientované na prenos do praxe (fungujúce ILO kancelárie, resp. technologickí brokeri) a budú existencie závislé na transfere do praxe Prenos bude čiastočne kontinuálny a čiastočne diskontinuálny Efektívnosť výsledkov VaV v praxi sa bude zvyšovať Výskum bude financovaný hlavne s ohľadom na uplatniteľnosť v praxi Budú vzniknúť formálne a neformálne prepojenia výskumných tímov a podnikov Postupne sa bude meniť záujem podnikov o výstupy z VVZ 	<ul style="list-style-type: none"> Univerzity a výskumné organizácie nie sú orientované na prenos do praxe Prenos je skôr diskontinuálny ako kontinuálny, neplánovitý, skôr formálny a efektívna uplatnenia výsledkov VaV skôr nízka Výskum je financovaný bez ohľadu na uplatniteľnosť v praxi Nedochádza k významným systematickým IT aktivitám
<p>Podporná regionálna inovačná štruktúra</p>	<ul style="list-style-type: none"> V regióne vznikne viac druhov finančných schém Začne sa budovanie regionálnej inovačnej štruktúry a budú dobudované nosné, pilotné projekty Zlepší sa komunikácia medzi podpornými inštitúciami a skvalitní sa ich spolupráca Väčšina mikroregiónov bude mať inovačné nástroje 	<ul style="list-style-type: none"> V regióne vznikne len jeden druh finančnej schémy (predzárodkový, zárodkový a rozvojový fond) Začne sa budovanie regionálnej inovačnej štruktúry, ktorá však zostane nedobudovaná (napríklad v regióne bude len VTP) Podporné inštitúcie komunikujú len obmedzene Niektoré mikroregióny nemajú inovačné nástroje

Slovníček pojmov:

Inovácia

Je obnova a rozšírenie škály výrobkov a služieb a s nimi spojených trhov, vytvorenie nových metód výroby, dodávok a distribúcie, zavedenie zmien riadenia, organizácie práce, pracovných podmienok a kvalifikácie pracovnej sily.

Inovačná politika

Obsahuje inovačné systémy, pod ktorými sa rozumejú siete výskumných centier, univerzít, fungujúci mechanizmus a nástroje podpory inovácií a rastu inovačného potenciálu, vytváranie inovačných centier a v neposlednom rade reformu vzdelávacieho systému a obsahu vzdelávania s cieľom rozvoja tvorivosti jednotlivcov.

Inovačný potenciál organizácie

Inovačná schopnosť je v súčasnosti považovaná za ultimatívnu podmienku konkurenčnej schopnosti všetkých druhov organizácií. V meniacom sa prostredí, ktorého hnacou silou sú stále náročnejšie požiadavky zákazníkov, rast ponuky a služieb a tým aj vyššia konkurencia na trhoch, technologický rozvoj a globalizácia, sú inovácie prostriedkom zvládnutia zmien.

Inovačná organizačná (podniková) firemná kultúra

Vnútornej a vonkajšej spôsob práce, pre ktorý je typická zmena, vývoj, učenie, pružnosť, adaptívnosť, tvorivosť. Špecifický obsah inovačnej kultúry utvárajú manažéri tým, že na základe východiskových predpokladov špecifikujú, deklarujú, rešpektujú, presadzujú a spoločne so zamestnancami zdieľajú hodnoty a uplatňujú normy správania podporujúce tvorivosť a inovácie. Základné predpoklady inovačnej kultúry sú nasledujúce: inovácie sú dôležité pre zaistenie spokojnosti zákazníkov a dosahovanie dlhodobej ziskovosti organizácie, organizácia je schopná uskutočňovať inovácie, organizácia potrebuje tvorivosť svojich členov. Normy inovačnej kultúry v oblasti výskumu a vývoja, v oblasti riadenia a vedenia ľudí a v oblasti rozhodovania sú založené na nasledujúcich hodnotách: orientácia na budúcnosť, sloboda a nezávislosť, originalita, flexibilita, experimentovanie, alternatívy, stále učenie, autonómia, tímová práca, etika, ekológia, potreby zákazníka a podobne.

Vedeckotechnologický park

Je fyzický, ale tiež virtuálny priestor, riadený a spravovaný špecializovaným manažérskym tímom, ktorý poskytuje nadštandardné služby, a ktorého hlavným cieľom je zvýšiť konkurencieschopnosť daného regiónu. Služí k vytváraniu podmienok pre dynamický rozvoj inovácií, transferu technológií a vznik nových spin-off firiem. Respektíve inštitúcia orientovaná do oblasti vedy, technológie a inovačného podnikania. Svoje know-how využíva k vytváraniu podmienok pre dynamický rozvoj činnosti inovačných firiem, pre zabezpečovanie transferu technológií a výchovu k inovačnému podnikaniu. Plní dve základné funkcie – inovačnú a inkubačnú.

Transfer technológií

Je procesom cieľavedomého, časovo ohraničeného prevádzania poznatkov umožňujúcich inovovať výrobky, výrobné, pracovné a skúšobné metódy a služby.

Spin-off firma

Firma založená tým spôsobom, že jeden či viaceré zamestnancov opúšťa organizáciu za účelom vytvorenia novej, sekundárnej firmy, viac či menej významným spôsobom vychádzajúcej z prvkov činnosti primárnej organizácie, ktorú opúšťa. Tá má väčšinou i dominantný vplyv v novej firme.

Slovníček pojmov:

Rizikový kapitál

Finančné prostriedky spravidla od (skupiny) súkromných investorov, ktorí sa zameriavajú na investovanie do projektov alebo spoločností v ranej fáze rozvoja. Tento typ investorov sa zameriava na projekty, ktoré sľubujú vysokú pridanú hodnotu, ale sú rizikové. Obvyklá očakávaná miera zhodnotenia je okolo 30 % p.a.

Zárodkový kapitál Pred štartové financovanie (anglicky seed capital)

Oblasť financovania nových projektov. Kapitál k overovaniu konceptov (napríklad prieskumom trhu), najmä však k počiatočnému rozvoju produktu a k založeniu novej firmy.

Offsetové programy

Sú ekonomické kompenzácie nákupu techniky, materiálu a služieb, financované zo štátneho rozpočtu a vyhlasované v rámci obchodných verejných súťaží. Zahŕňajú najmä projekty na podporu exportu, transferu technológií a know-how, nové investície a zakladanie spoločných podnikov. Zvyšujú konkurencieschopnosť priemyslu a jeho exportnú výkonnosť, prispievajú k prílivu zahraničných investícií a podporujú rozvoj regiónov.

Inovačné podnikanie

Je súborom podnikateľských aktivít špecializujúcich sa na sústavnú realizáciu inovácií.

Inovatívna firma

Je spravidla malá alebo stredná firma, ktorej hlavným predmetom podnikania je realizovať projekt nového produktu do komerčnej zrelosti a uviesť ho na trh.

Cluster (klaster, priemyslový zväzok, zhluk)

Sieť nezávislých firiem, znalostných inštitúcií (univerzity, strediská výskumu a vývoja, technologické firmy), ktoré prepojujú výskumné pracoviská a zákazníkov do produkčného reťazca, ktorý vytvára pridanú hodnotu.

Business plán (podnikateľský plán)

Dokument popisujúci podnikateľský zámer, produkt, analyzujúci trhovú situáciu a zdroje. Zmyslom dokumentu je definovať ciele projektu, určiť stratégiu a definovať časový a finančný rámeč projektu.

Zoznam použitých skratiek

7. RP	7 . Rámcový program EU
ASP	Application service provider
BIC	Bussines innovation centre
CIP	Competitiveness and innovation programe (Rámcový program EU pre konkurencieschopnosť a inovácie)
ERA	European research area (Európsky výskumný priestor)
EU	Európska únia
IPR	Intellectual property rights (Práva duševného vlastníctva)
MPSVaR	Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny
MSP	Malé a stredné podniky
MŠ SR	Ministerstvo školstva SR
OP KaHR	Operačný program „Konkurencieschopnosť a hospodársky rast“
OP VaV	Operačný program „Výskum a vývoj“
OP IS	Operačný program „Informatizácia spoločnosti“
RIC	Regionálne inovačné centrum
RIS	Regionálna inovačná stratégia
RPIC	Regionálne poradenské a informačné centrum
SR	Slovenská republika
TRK SOPK	Trenčianska regionálna komora SOPK
TSK	Trenčiansky samosprávny kraj
VaV	Výskum a vývoj
VTP	Vedecko-technologický park

Partneri projektu:

<http://ris.instit.sk>

Táto publikácia vznikla v rámci riešenia projektu:
„Rozvoj a implementácia regionálnej
inovačnej stratégie v trencianskom regióne“

ISBN 978-80-8075-259-0

EAN: 9788080752590